

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per. 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VÁRNAY ELEMÉR

Fegyverek leszerelése, lelkek fellegyverkezése

A szeretet ünnepe már előre vetíti fényét. Nem akarjuk e szent idő véres képzelmekekkel megzavarni, a gond sötét redőit vonni a béke örömeinek verőfényében fűrőd arcokra. De advent utolsó hete gondolatokra készít. Az elmélyülés e napjaiban nem lesz fölösleges, sőt talán egyenesen szükséges, hogy tekintetünket ama kérdés felé fordítsuk, amely legjobban sebez, éget, ama vészterhes fejlemények felé, a melyek pusztulással fenyegetik az egyetemes emberiséget. Példátlan fegyverkezés folyik az egész világon. Olyan fegyverkezés és készülődés, amely még nem volt. Ha pedig ez a készülődés egy tragikus napon beletorkol a háborúba, ugy a küzdelem a száz százalékos pusztulás: vonja majd maga után. Olyan örvénybe viszi, hogy elmerül benne minden, ami él és lélegzik. A hadseregek háborúhoz majd csatlakoznak a tudomány háborúja és ez a tudományos háború az, amely végleg megsemmisíti az egész civilizációt. Ennek a tudományos mérkőzésnek az előkészületeiről nem igen szoktak beszélni, egy-egy újabb felfedezésről csak szorványosan merülnek fel adatok. Lehet, hogy bizonyos kimélet irányítja ez a tartózkodás, vagy talán az emberi szegénykezésnek utolsó maradványa a szívekben. Most azonban az elmélyülés nagy napjaiban felette időszerű, hogy szembenézzünk mindazzal, ami bennünket fenyeget, hogy megkérdezzük legbensőbb önmagunkat, hova rohansz szerencsétlen elátkozott ember?

Nézünk tehát bele a jövőnek tükrébe. Tekintsünk be futólag a minden poklok poklába, vegyük számba, mi minden rejtgetnek mindannyiunk számára a titokzatos vegyi műhelyek? Lássuk, mint hoz a tudományos háború? Allapítsuk meg mindenek előtt, hogy ez a viadal már nem fog senki számára sem hasznot hozni. Mert nem lesz front és front mögötti védettség.

Tartsunk egy kis seregszemlét. A jövőbeli háború vezéralmánya a gyújtóbomba, amely a legszörnyűbb tüzésszel kél méltó versenyre. De ennél is borzalmasabb hatásúak az allig néhány kilós elektron-bombák, amelyek 3000 fokos hőséget támasztanak. Egyetlen repülőgép ötezer darabot hordozhat és több ezer tüzvéz támad egy ilyen légi roham nyomában. Egy ilyen támadás után Berlin, Páris, London egyetlen lángtengerré válhatna. További találmány a foszfor-bomba. A nitrókloroforn a szemet támadja meg és azonnali megvakulást okoz. A muszárgáz viszont az összes pusztító szerek között a legalattomosabb. Száraz időben teljesen láthatatlan és szaglással sem érezhető. O t lebeg ez a gáz napokig a földön a rétek felett, hatása csak később áll be, dagantok, merevgörccs formájában, majd beeszi magát a tüdőig. A hánytató gázok még a gyomor részeit is szétrombolják és kisodorják. Ez a méreg százszor olyan erős, mint a sztrichnin. Kísért a bacillus-háború is. Az epidémiák, amelyek valamikor a közepkört rémitgették, újra feltámadnak. Tubusokban tökélesen kitenyészve várjuk szereplésüket. Az állatállomány kipusztítására szolgálnak a száj- és körmőfájás, a tifusz- és a tüdőpes is bacillusok és gondoskodás történt arról is, hogy a növénypusztító mikrobák révén egyetlen fűszál sem örvezhethet majd tovább egyetlen kis életének.

Ezeket a meglepéseket tartogatja számunkra a fejlődés és a művelődés tetőpontján a tudományos háború. Lehetséges, hogy mindez valóra váljék, hogy a pusztulás poklaiba zuhanjon az egész világ? — Kérdezzük advent elmélyedésre készítő utolsó hetében? A tudomány fegyverei ellen nekünk csak egy fegyve-

Petrescu Comnen bucsuja és Gafencu miniszter székfoglalója

Meleg szavakkal emlékeztet meg Gafencu külügyminiszter Petrescu Comnen érdemeiről!

„A legsúlyosabb időben növelte a volt külügyminiszter az ország erkölcsi vagyonát“

Bucuresti, december 22. A külügyminisztériumban ma folyt le Grigore Gafencu külügyminiszteri beiktatása és ez alkalommal Petrescu Comnen volt külügyminiszter a következőket mondotta:

— Miniszter Úr, kedves kartársam! Öfélése, a király, újabb bizonyoságot tette legmagasabb bizalmának és fontos külföldi misszióval méltóztató megbíznai és ezzel az ezen minisztériumban lefolytatott működésem befejezést nyert. Tíz hónapon keresztül szerencsém volt az önk körében élni és csak önök tudják értékelni működésemet.

A külügyminiszteri tevékenység nem olyan, amelyet napról-napra a közvélemény elől lehet vinni

és általában olyan tárgyalásokból áll, amelyeket tapintattal és főleg titoktartással kell lefolytatni. Csak a tárgyalások sikeres befejezése után lehet ezt a tevékenységet a közvélemény előtt föltárni, amikor a diplomáciai működés rendszerint a történelem terére tartozó siker koronázza. Magától értetődik, hogy nagy tartózkodással kell nyilatkozni a megvalósításokról, de annyit el lehet mondani, hogy mindaddig, amíg ennek a tárcának az élen álltam, a rendkívüli nehézségek közepette is a mi drága uralkodónak szerencsés irányítása mellett az ország érdekeinek feleltünk meg.

Ezen idő alatt semmit el nem mulasztottunk, hogy régi barátainkat megőrizzük és hogy új, életre való barátságokat kössünk, különösen szomszédainkkal. A nemzetközi összejöveteleken Románia szava teljes határozott-

sággal hangzott el és mindenütt teljes komolysággal fogadták, ahol véleményét nyilvánította. Ennek a működésnek gyümölcsei rövidesen be fognak érni. Ha összegezni akarom a jelen pillanatban működésünket, akkor rámutatok, hogy dunai rezsimet alapítottunk meg, helyes módon szabályoztuk a kisebbségi kérdést és a nyáron, valamint az elmúlt őszön lefolyt európai válságban Románia olyan szerepet játszott, amelyre büszke lehet. Visszatételek

a blédi és szalonkai egyezségekre

és különösen arra, hogy a megfelelő keretek közé helyeztük a zsidókérdés: és ez a keret nem lehet más, mint nemzetközi.

Ezután Petrescu Comnen köszönetet mondott munkatársainak, majd így folytatta:

— Meg vagyok győződve arról, hogy ugyanolyan törekvéseket fognak kifejezni régi barátom, Gafencu minisztersége alatt. Nagy időket élünk, amikor mindannyiunk folytonos erőfeszítésére van szükség. Ebben a pillanatban ki kell fejeznem azt a szerencsés választást, amelyet öfélése Gafencu miniszter személyével kapcsolatban gyakorolt. Utódom tapasztalata, tapintata és tehetsége közismert és ezek a tulajdonságok már egymagában a siker kezességét jelentik.

A volt külügyminiszter ismételtén az egész minisztérium hűségét fejezte ki öfélése irányában, majd utódjához fordulva ezeket mondotta:

— Önnek miniszter úr, teljes szívemből sikerf és jó munkát kívánok.

A külügyminiszter beiktató beszéde

Ezután Grigore Gafencu külügyminiszter tartotta meg beszédét:

— Tíz éve van annak, hogy nem minden megindulás nélkül léptem át először ennek a minisztériumnak küszöbét. Ma ugyanez a megindultság vesz erő rajtam, nem mintha eltávolodtam volna külpolitikai célkitűzéseimtől, mert hiszen, aki az életemet követte, ismeri beszédeimet, a naponta meg jelenő cikkeimet, tudja, hogy azóta is, mióta ezt a minisztériumot elhagytam, nem szüntem meg ugyan azt a célt szolgálni, mint önök és napról-napra teljes szívemből szolgáltam az ország ügyét és boldogulását. Ma számot adok magamnak az előttem álló nehézségekről és ezzel a felelősséggel szemben érzem Királyom és Hazám iránti szeretetemet. Uram! Önök közül többet ismerek, mivel hogy együtt dolgoztam önökkel. Barátlag kérem önöket, hogy hártatlan fegyellemmel és törhetetlen munkával lássák el feladatukat, de még inkább hitet és hűségét kérek a küldetésem teljesítéséhez, amelyet öfélé-

ségének a királynak és országnak szolgálatában végeztünk el

a diplomácia békés harcában éppen úgy, mint a katonák küzdőterén, igazi lelkesedéssel.

Ezután Petrescu Comnenhez a következő szavakat intézte:

— Köszönöm önnek tiszta szívemből az elhangzott baráti szavakat, amelyeket hozzám intézet. Engedje meg, hogy nagyrabecsülésémet kifejezzem, mert mint újságíró közelről követtem és csaknem mindég jóváhagytam az ön tapintattal teljes munkáját, amelyet olyan jellemvonások biztosítottak, a melyeket egy nagy tapasztalatú diplomatában tisztelni kell. Önnek miniszter úr sikerült, hogy öfélése magas és bölcs irányítása mellett az országot keresztül vezette a legzavarosabb időben, amelyeket nem értünk a háború óta és ön ezekben az időkben

rünk van: a lelki felfegyverkezés, a háború ellen. Leszerelni a vérontó fegyvereket, a gázok, mikrobás szörnyű veszedelmeket, leszerelni a gyűlöletet a szívünkben. Egy mindenen átható békeakarattal kell, hogy győzedelmeskedjék, mert csak úgy kapja vissza régi báját és érté-

két ez a tébolyba rohanó világ. A leszerelés eszméjének kell uralkodni adventi tanulságképpen minden gondolataink központjában, mert csak úgy születik meg számunkra igazában Krisztus, karácsony betlehemi csillagos éjszakájában.

F. Iancu

nemcsak, hogy megőrizte az ország politikai és erkölcsi vagyonát, hanem azt meg erősítette

és ez a legnagyobb dicséret, amit egy ország külügyminiszteréről mondani lehet. A mi országunk békés, de határozott politikát követ és maga körül az életviszonyokat a nemzetközi együttműködés alapján építi fel, ami egyben a nemzetközi összefogás támasza. A vágyam az, hogy ugyanilyen sikerrel tudjam öfelsege bölcs vezetésével munkámat folytatni, mert a bölcs királyi vezetés az ország külpolitikájának helyes irányát jelölte meg.

Ezután a külügyi államtitkár köszönetét fejezte ki a távozó miniszternek és Gafencu külügyminiszterrel a minisztérium tisztviselőinek munkakészségéről és támogatásáról biztosította.

KEDVEZŐEN FOGADJA A KÜLFÖLDI SAJTÓ GAFENCU KINEVEZÉSÉT

A világsajtó általában rokonszenvvel fogadja Gafencu főszerkesztő külügyminiszterre történő kinevezését. A francia lapok jól megégyeznek abban, hogy a választás mind sikerült, mert az új külügyminiszter mellett, hogy kiváló előképzettséggel bír,

a realitások embere is.

Hasonlóképpen az angol lapok is jó választásnak tartják Gafencu, akinek személyében rendkívül kultúrált férfiú került Románia külügyminiszteri székébe, aki erős híve az angol-francia politikának.

A budapesti esti lapok első oldalán közlik Petrescu Comnen lemondását és Gafencu kinevezésének hírért. A „Pester Lloyd“ hangsúlyozza, hogy az új külügyminiszter kitűnő előképzettséggel rendelkezik. Mint újságról tanujelét adta annak, hogy ökölelesen ismeri a közép-európai helyzetet. Cikkeiből kitérni az is, hogy

Magyarország iránt baráti érzelmekkel viseltetik.

A magyar kormány német nyelvű hivatalos lapja azt várja, hogy Gafencu működése gyümölcsöző eredménnyel fog járni a Magyarországgal való politikai kapcsolatok terén. Az „Esti Kurír“ ismerteti Gafencu pályafutását, a világháborúban szerzett kiváló érdemeit, valamint újságról tevékenységét, amely abban merült ki, hogy

állandóan hangsúlyozta a dunai államok együttműködésének szükségességét.

A FRANCIA SAJTÓ AZ ÚJ KÜLÜGY-MINISZTERRŐL

Páris, december 22. Grigore Gafencu külügyminiszteri kinevezésével kapcsolatban Chintbrice a Le Journalban azt írja, hogy a román külpolitika vezetésében beállott változás nem képez meglepetést, mert már egy idő óta köztudomásu, hogy Carol király a külpolitikai szolgálat felrészítésére törekszik. Az új külügyminiszter személyének jellegzetessége éppen oly figyelmeztető érdemel, mint Petrescu Comnen visszavonulása. Gafencu nem új ember, már volt külügyi államtitkár és a sajtóban fűtőta meg pályafutását. Több újságot igazgatott és a Timpul című lapnak a román sajtóban a legnagyobb elterjedtséget biztosította. Fiatal ember, 46 éves, a volt nemzeti-parasztpárt leiderje volt és ennek a pártnak tagjaként, 1928-ban részt vett a Maniu-kormányban. Kifejezetten védelmezője lett Nagy-Románia hódításainak és ebben kell megtalálni annak igazi okát, hogy a választás reá esett.

Miért vált ki a jugoszláv kormányból Korosec?

Belgrád, december 22. Korosec belügyminiszternek az új kormányból való kiharadása politikai körök értesülése szerint azzal függ össze, hogy Macesek részéről a közeljövőben olyan lépés fenyeget, amely szükségessé teheti a jugoszláv kormány erőlyes fellépését. Korosec, aki már a választások alkalmával is meglehetősen szabadjára engedte a horvátokat, nem vállalkozhatott erre a feladatra, mert szlovén és még hozzá római katolikus pap is. Ezért volt szükség Acemovicics belgrádi rendőrőrnök személyében az erős kezű belügyminiszter kinevezésére.

A belügyminiszter köszönete a prefektusoknak

Minden helytartóságban a tisztesség szelleme uralkodik

Bucuresti, december 22. A belügyminisztériumban tartott kormányzósági értekezleten beterjesztették Calinescu belügyminiszter elé azokat a jelentéseket, amelyek az új közigazgatási törvény alkalmazása óta gyümölcsöző eredményekről számolnak be. A községi, járási, városi és megyei közigazgatásban a tisztesség szelleme és a közérdek szem előtt tartása uralkodik. Calinescu belügyminiszter felkérte a jelenlévő tartományi kormányzókat, hogy fejezzék ki nevében köszönetét a megyei prefektusoknak azért a megérzésért és odaadásért, amelylyel a közigazgatási törvényt a helyi gazdasági szempontok figyelembe vételével alkalmazták.

Ezer letartóztatás a burgosi kormány hadititkainak ellopása miatt

Több diplomáciai személyt is letartóztattak. — Az egyik szereplő leugrott az emeltről

Burgos, december 22. A leleplezett nagy kémkedési botrány még mindig izgalomban tartja úgy a nemzeti Spanyolországot, mint Angliát, amelynek egyik diplomáciai tisztviselője keveredett bele az afférba. Franco tábornok az ügyről hivatalos közleményt adott ki és ez közli, hogy a Goodrun sansebastiani angol alkonzul csomagjában talált kompromittáló iratok kétségén kívül azt a célt szolgálták, hogy

tájékoztassák a köztársaságokat a nemzeti hadműveleteiről.

Az angol alkonzul csomagjában nagyobb összegű spanyol pénzt is találtak. A vizsgálatból arra lehet következtetni, hogy

veszedelmes kémhálózat működött a nemzeti Spanyolországban.

A vizsgálat teljes erővel folyik. Hivatalos angol részről nemcsak előzetesítést tanusítanak, de maguk is kívánják az ügy teljes tisztázását.

Páris, december 22. A Journal jelenti, hogy az iruni kémkedéssel kapcsolatban a nemzeti Spanyolországban

több, mint 1000 letartóztatást hajtottak végre.

A nemzeti kormány igen nagy fontosságot tulajdonít azoknak az okmányoknak, amelyeket az iruni pályaudvaron az angol diplomáciai futár csomagjában foglaltak le.

A lefogalt okmányok a leridai hadtérre vonatkoztak.

A sansebastiani angol kereskedelmi attasé, akinek csomagjában a fontos iratokat megtalálták, a spanyol nemzeti hatóságok letartóztatták.

A londoni lapok arról írnak, hogy Francoék letartóztatták a burgosi angol diplomáciai képviselőt futárát, Rettenburyt és feleségét is. Ezenkívül letartóztatták a sansebastiani angol konzulátus két alkalmazottját és egyik angol hivatalnokát is.

Berlinből jelentik: A Lokalanzeiger értesítése szerint az ügyben szereplő Goodrun angol alkonzul spanyol titkára öngyilkosságot követett el. A titkár leugrott lakásának ablakából és szörnyet halt.

Inskip távozik, Eden lesz a hadfelszerelési miniszter

Chamberlain Hoare Belisha védelmére kelt

London, december 22. Chamberlain miniszterelnök római látogatásáról visszatérve, szélesebb nemzeti alapokra fekteti kormányát — jelenti az angol sajtó. Hír szerint a miniszterelnök a kormány átalakítása során az egyik honvédelmi tárcát Eden volt külügyminiszternek fogja felajánlani. Valószínűnek tartják, hogy az újabb megbízatást Eden el is fogja vállalni. Úgy tudják, hogy Inskip haderőfejlesztési miniszter feltétlenül megváltja tárcájától.

Ami a Hoare Belisha hadügyminiszter elleni kirohanást illeti, a nemzeti szabadelvű csoport, amelyhez a hadügyminiszter tartozik, szerdán felháborodott hangú előterjesztést tett a csoport elnökénél, lord Simon kincstári kancellárnál, a hadügyminiszter elleni személyes házsa miatt. Simon megígérte, hogy közölni fogja az előterjesztést Chamberlain miniszterelnökkel. A „News Chronicle“ szerint a miniszterelnök teljes egészében visszautasította a Hoare Belisha elleni vádakot.

Két évi börtönre ítélték dr. Scheffler Ferenc nagyváradai kanonokot

A hadbírósg fogva tartotta a Magyar Lapok és a Néplap igazgatóját

Kolozsvár, december 22. Az itteni katonai törvényszék csótörtökön tárgyalta le dr. Scheffler Ferenc nagyváradai kanonoknak, a Magyar Lapok és a Néplap igazgatójának ismeretes perét. Mint emlékeztet dr. Scheffler két héttel ezelőtt Budapestre akart utazni és a Nagyvárad közelében levő bihari püspöki határállomáson a határrendőrség átvizsgálta csomagjait, miközben irattáskájában 5 darab vasgárdista rőpiratot és különféle titkos feljegyzéseket találtak. A kanonokot letartóztatták, majd átadták a kolozsvári katonai törvényszéknek. A hadbírósg délután fél 6 órakor hirdette ki az ítéletet, amelyben bűnösnek mondotta ki dr. Schefflert az állam biztonsága ellen elkövetett bűntettben és ezért 2 évi börtönre, 10.000 lei pénzbüntetésre és politikai jogainak 6 esztendőre való felfüggesztésére ítélte őt. Scheffler a fegházban maradt.

Egy orvos szerepe autósbanditák ügyében

Autóján mentek rabolni és lakásán találták a rablott holmikat

Budapest, december 22. A törvényszék ma ítélt az autósbanditák ügyében. A vádirat szerint Sally Sándor rovtomított kereskedőségét hónapokkal ezelőtt több társával együtt bandát alakított és dr. Wieser Ervin kőbányai orvos a banda rendelkezésére bocsátotta az autóját. A banda tagjai a rab-

lott holmikat az orvosnál rejtették el és állítólag az orvost a rablott holmiból részesítették is. A tárgyaláson a rablóbanda több tagja beismerő vallomást tett. Dr. Wieser Ervin elmondta, hogy Sallyt, mint volt betegét ismerte és ajánlotta neki, hogy vegye meg részletfizetésre az autóját, mert ő újat akart vásárolni. A volt kereskedőségét rendszer embernek ismerte. Amikor ő később az autót leállította, Sally kölcsönkérte az tőle azzal, hogy vidékre megy árúkért. Ő megengedte, hogy az elhozott tárgyakat lakásán elhelyezzék. Őt meg is ajándékozták, de elfogadta, mert sejtelve sem volt a holmik eredetéről. A törvényszék Sallyt 3 évi fegházra, Fulner Rezső nevű társát 2 évi fegházra, két másik bűnszegédjét kisebb börtönbüntetésre ítélte, míg a bűnper 8 másik vádlottját, köztük dr. Wieser Ervint felmentette a bíróság a bizonyítékok hiánya címén. A törvényszék elrendelte a felmentettek azonnali szabadlábra helyezését.

Hallgassa meg e készülékeket!
KÖRTING és BLAUPUNKT
 és Ön is ezek közül fog választani!
 Szívesen bemutatjuk!
ELECTRON

a Bánság legnagyobb szaküzlete
 TEMESVÁR, I. Braianu-tér

Ciano gróf Belgrádba is elmegy

A budapesti diplomáciai tárgyalásokon részt vett a belgrádi magyar követ is

Róma, december 22. Olasz politikai körökben úgy tudják, hogy Ciano gróf januárban Belgrádba látogat, hogy eleget tegyen Sztójadinovics jugoszláv miniszterelnök meghívásának. Még nem ismeretes, vajjon a belgrádi látogatásra Chamberlain angol miniszterelnök római látogatása előtt, vagy azután kerül-e sor. A jugoszláv fővárosban különben nagy érdeklődéssel kísérték Ciano gróf budapesti látogatását. Első sorban a magyar-jugoszláv viszony alakulásának ügye kelt nagyobb érdeklődést. Belgrádban feltehetően keltett, hogy az ottani magyar követet Ciano budapesti tárgyalásai során Budapésre rendelték, ahol újabb utasítást kapott a magyar kormánytól.

Budapest, december 22. A mezőhegyesi vadá-

szat, amelyen tudvalevően Horthy Miklós kormányzó és gróf Ciano olasz külügyminiszter, továbbá előkelő vendégek vettek részt, rendkívül eredményes volt. Terítékre került 3500 fácán, 400 nyúl, két róka és egy szalonka. A különvonat este fél 10 órakor érkezett meg Budapestre. Horthy kormányzó és Csáky külügyminiszter szívélyesen elbúcsúztak Ciano gróftól, aki az éjszakát a többi olasz vendégekkel együtt vasúti szalonkocsiában töltötte. Ciano és kísérete esütörtök reggel 7 óra 21 perckor elhagyták Budapestet.

Ciano gróf budapesti tartózkodása folyamán személyesen adta át Csáky magyar külügyminiszternek meghívását, hogy látogasson el az olasz fővárosba.

Japán készül a Szovjettel fenntartott diplomáciai viszony megszakítására

Eredménytelenül szakadtak meg a tárgyalások

London, december 22. Megbízható értesülések szerint Moszkvában döntő fontosságú megbeszélés folyt le a csütörtökre virradó éjszaka Litvinov külügyi népbiztos és a moszkvai japán nagykövet között.

Litvinov elutasította azt a japán kívánságot, hogy a Japán által bérelt 43 halászlati terület közül négyet engedjék át végleg és a két ország között módosított hivatkozott.

Japán most már nem tárgyal többé az oroszokkal, hanem sürgősen összevonja a haditengerészet valamennyi egységét.

A „Kokumin“ című japán lap szerint esütörtökön délelőtt minisztertanács volt, amelyen olyan kijelentések hallatszóttak, hogy a japán kormány a halászlati kérdések miatt hívja vissza moszkvai nagykövetét és szakítsa meg a szovjettel a diplomáciai viszonyt.

A kereskedelmi utazók kötelesek a kamara által kiállított igazolványukat évenként láttamoztatni

A temesvári kereskedelmi és iparkamara idelelenes bizottsága Giurcaneanu elnöklete alatt ülést tartott, amely több fontos kérdést vitatott meg. A kamara vezetősége többek között megállapította, hogy a kereskedelmi utazóknak nagy része

nem rendelkezik a törvény által előírt és a kamara által kiállított kereskedelmi utazói igazolvánnyal,

hanem ehelyett az utazók mindenféle egyletek által kiállított igazolványokkal utaznak. A kamara ezért elhatározta, hogy a jövőben az összes kereskedelmi utazói igazolványokat évenként láttamoztatni kell és ezen láttamozás nélkül az igazolványok érvénytelenek. Az 1939 évre vonatkozó láttamozás céljából az utazó kereskedők kötelesek igazolványaikat január 15-ig a kamaránál láttamoztatni. Ugyanezen idő-

pontig azon utazó kereskedők, akik eddig nem váltották ki a kamarai igazolványt,

kérvényezhetik ezen igazolvány kiállítását.

Foglalkozott a kamara az állatvásárterek modernizálásának ismeretes problémájával is és elhatározta, hogy legközelebb a lippai vásárteret fogják modernizálni.

Az új cégjegyzési törvénnyel kapcsolatban a kamara kérte a kereskedelmi kamarák országos szövetségét, hogy járjon közben

a megfelelő végrehajtási utasítás kibocsátása érdekében,

egyben döntse el azt a kérdést, hogy a tartományi székhelyen működő kamarai bizottság költségeihez a Timis tartomány többi kamarája milyen mértékben járul majd hozzá.

Fejszével agyon akarta ütni feleségét, mert az panaszkodott durvasága miatt a községi bírónak

Ghiorma Teodor móriföldi gazdálkodó ez év augusztus elsején összevesztett feleségével, aki a családi háborúkodás befejezése után sírva szaladt a községi bírónak és elpanaszolta baját. Erről tudomást szerzett a gazdálkodó és haragjában fejszével várta a községházáról hazatérő feleségét. Amikor az asszony az udvarra ért, rátámadt és fejszével többször a fejére suított. Az asszony sikoltozására az anyja a segítségére sietett, de a gazdálkodó az anyósát is fejbeverte. Végül is a szomszédok vették ki a gazda kezéből a fejszét, aki agyon akarta verni a feleségét. A szerencsétlen asszony eszméletlen állapotban kórházba szállították, ahol az

orvosok hosszas kezelés után megmentették életét. A fejszecsapások következtében az asszony agyába esontszilánkok furódtak és a súlyos sérülések következtében az egyik oldalon a végtagjai, valamint egyes belső szervei is megbénultak. Ghiorma Teodort letartóztatták és tegnap ítélezett felette a temesvári büntetőtábla. A tárgyaláson kihallgatták az asszonyt is, aki férje kegyetlen és emberetlen haragja miatt egész életére nyomorékká és munkáknellené vált. A bíróság a bizonyítékok alapján büntetésnek mondta ki Ghiorma Teodort és emberölés kísérlete miatt négy évi fogságra ítélte.

Karácsonyi ünnepi istentiszteletek sorrendje a temesvári református templomban

A temesvári református templomban december 24-én, este hat órakor karácsonyesti istentisztelet, tartja: Debreczeni István. Közreműködik az egyházi énekharangénekes. — Vasárnap d. e. kilenc órakor gyermek-istentisztelet, tartja: Benedekffy Samu V. éves teológus, ünnepi legátus. D. e. 10 órakor istentisztelet, prédikál Debreczeni István, úrvacsorai ágendát mond Ajtay Gábor. Közreműködik az egyházi énekharang. d. u. 3 órakor a vasárnapi iskolás növendékek karácsonyfa ünnepélye, prédikál Ajtay Gábor, este hat órakor istentisztelet, prédikál Benedekffy Samu legátus. — Vasárnap délután 4 órakor a Blaskovits-telepen prédikál és úrvacsorát oszt Debreczeni István. — Hétfőn, istentisztelet úrvacsoraszállással, prédikál Benedekffy Samu legátus, úrvacsorai ágendát mond Debreczeni István. December 26-án, hétfőn, Rónácon: délután három órakor prédikál és úrvacsorát oszt Ajtay Gábor. Utána a vasárnapi iskolás növendékek karácsonyfa ünnepélye. — Vingán: hétfő d. e. 10 órakor prédikál és úrvacsorát oszt Ajtay Gábor. — Gyertyáson: hétfőn d. e. 10, és Rékásán d. u. három órakor prédikál és úrvacsorát oszt Horváth István. — Hétfő este hat órakor ünnepi bezáró istentisztelet, tartja Benedekffy Samu legátus. — December 25-én, vasárnap délelőtt a városi szegényháza úrvacsorát oszt Ajtay Gábor.

6- és újévi istentiszteletek:

December 31-én, este hat órakor prédikál Ajtay Gábor, január 1-én, délelőtt 10 órakor prédikál Debreczeni István, január 1-én, este hat órakor prédikál Horváth István.

Csermák-ügy Bucurestiben

Bucuresti, december 22. A fővárosi rendőrségre egymás után érkeztek feljelentések egy többnevű, bolgár nemzetségi szélhámos ellen, aki Vidinből került az országba, megtanult kevéssé románul és Bucurestiben telepedett le, a nélkül, hogy állandó foglalkozást üzőt volna. Gheorghe Pasa, Gheorghe Paseff, Gheorghe Dinu Pasa néven tűnt fel bucurestii körökben és mint bulgáriai politikai menekült mutatkozott be. Mindjárt hozzátette, hogy

nagy vagyont hagyott hazájában,

ingatlanokat, szőlőt és bankbetéteket. Természetesen a hitelt tápláló mese arra szolgált, hogy bizalmat ébresszen maga iránt, mert a vagyon visszaszerzéséhez pénzre volt szüksége, amit a hiszékeny és a jó üzletben reménykedő emberektől akart megszerezni.

— En már eleget ítem, — mondogatta — örökösöket keresek és ha visszaszerzem vagyonomat, rátok hagyom.

Mint valóságos amerikai nagybácsi sürgőldött és a leendő örökösök boldogan segítettek ki pillanatnyi pénzzavarából a szegény bulgáriai politikai menekültet. A részvét és a bizalom oly bőségesen nyilvánult meg iránta, hogy számos örökösjelölt mintegy

milliónyi készpénzt és árúhitelt nyújtott neki.

Az örökség nagyobb nyomátéka kedvéért a többnevű „politikai bűnös“ fényképfelvételeket mutatgatott hitelezőinek bulgáriai házaírói és szőlőjéről. Részint Paseff nem akart meghalni, másrészt pedig halála előtt nem tudta vagyonát visszaszerzeni, ezért az örökségre sportulón hitelezők együttes feljelentést tettek ellene a rendőrségen. A Csermák-ügy bucurestii változaának hőstét előállították a rendőrségre, ahol kiderült, hogy a vagyon nem Bulgáriában, hanem a Holdban van és a hitelezőknek egyelőre várniuk kell, amíg a holdrakétán megindul a forgalom a Föld és a Hold között. Egyelőre a fényképfelvételek csodálhárják Paseff Gheorghe vagyonát.

SCALA slágermozgóban

Az arany nyíl

Szenzációs amerikai vígjáték.

BETTE DAVIS és GEORGE BRENT a főszerepekben. — Ünnepek alatt kedvezményes szelvények érvénytelenek!

Solidaritáta tagok figyelmébe!

Gyönyörű játékok,
Képes- és Mesekönyvek
Óriási választékban
MORAVETZ
könyvkereskedésében,
könyvecskére kapható

Hatfélek a nők

Egy angol író nő fontos tanácsai a hat típusnak

Hogyan tarthatod meg a férfit magad mellett, illetőleg hogyan szerezheted meg magadnak?

Mindenekelőtt olyan szépnek kell lennünk, amilyenek csak tudunk.

Hogyan tudjuk kihozni saját lehetőségeink maximumát?

Ha tisztázzuk azt, hogy melyik típushoz tartozunk.

Mrs. Margareta Byers könyvet írt a különböző nőtipusokról, s a londoni News Review érdekes részleteket közöl a könyvből.

Hat típusra osztotta a nőket külsejük szerint Mrs. Byers.

„A KOKETT NŐK”

Az első csoporthoz a „kokett” nők tartoznak. Ezeknek testalkata inkább törékeny. Ebbe a csoportba tartoznak a nőies, mindig vidám, könnyed nők, akiknek magatartása kissé kihívó, kedves, bájos humorérzékük van.

Azok a nők, akik úgy érzik, hogy kokett nők csoportjába tartoznak, sohase viseljenek férfias szabású kosztümöket, inkább élénk ruhákat, egek szőrmét, estélyi ruhájuk pedig keltse azt a hatást, mintha a holdfény ezüstszálaiból szőtték volna. Madame Dubarry, Madame Pompadour öltözékeiből merítsenek ihletet maguknak ruháik megtervezéséhez, sőt a viktoriális stílusból is tanulhatnak. Különösen a kis, fejtetőre való kalapok, virágspájkák állnak jól nekik.

Az ilyen nő haját viselje enyhé hullámokban és estére tüzzön bele kaméliát. Arra azonban vigyázzon, hogy ruháinak színe sohase legyen kiabáló, pasztellszíni ruhákban járjon.

„RAFINÁLT SZÉPSÉGEK”

A kettes számú csoporthoz az úgynevezett rafinált szépségek tartoznak.

— Az érdekes, kifinomult nők, akik nem a tömegizlésnek valók, mint például a windsori hercegné, — írja Mrs. Byers.

Ezeknek alakja is vékony, nyulánk és a külsejükre is a legjellemzőbb az a belső törekvésük, hogy mindenképpen karriert csináljanak. Állandó mozgás, állandó tevékenység, nyugtalanság jellemzi őket, úgynevezett nagyvárosi típus ez, aki imádja az éjszakai életet.

Ezeknek napközben mindig kosztümben kell járniuk, szigorúan angolos holmokban. Keskeny karimájú kalapokat kell viselniük. Az ilyen nők rendszerint szeretik a fényes, fekete ruhákat, időnként fehérrel vagy strasszal díszítve.

„ROMANTIKUS NŐK”

A harmadik csoportba Mrs. Byers szerint az úgynevezett romantikus nők tartoznak. Ilyen például Greta Garbo. Különös tekintetű szemük van ezeknek a nőknek és hajukat művészi elrendezésben viselik. A romantikus nők tulnyomó része színésznő, alkotóművész (szobrász, festő) vagy író.

Az ilyen nő szenvedélyes, érzékeny, álmodozó, az ilyen nők rendszerint csak ruhájuk anyagára fektetik a fősúlyt. A ruha szabása csak arra való, hogy az anyag szépségét kiemelje. Bársonyban és fényes selymekben járnak.

AZ „ELŐKELŐK”

A negyedik csoportba az úgynevezett előkelő külsejű nők tartoznak. Mint például a kenti hercegné. Fuhavonali alakjuk van, feltűnően szép arcbo-

ruk, szép színű hajuk, az ilyen nők konzervatív módon öltözködnek, illetőleg nagyon tartózkodó modorban. Estélyi ruhájuk felséges, méltóságátaljas. Szeretik a pompát, bitorba, aranyba öltözködnek estére a legszívesebben.

A „CSIBÉSZEK”

Az ötödik csoportba tartoznak a „gaminok”, a csibészek. Ilyen például Katherine Hepburn. Külsejükre a fiús, kissé esetlen mozgás jellemző és hajviseletük, amely egyáltalán nem olyan, amilyenek szeretnék. Képtelenek makacs hajukat megrendszabályozni.

Az ilyen nőknek sohase szabad lázadó egyéniességüket a divatnak szeliden alárendelni. Szemtellenül kell mindig öltözködniük. Merész kockás tweedek és fiús sportruhák a legelőnyösebbek számukra. De soha nem fog találni egy ilyen nő igazán magának való délutáni ruhát. A ruhák megválogatásánál a gaminoknak az iskoláslányhoz, a torreadorokhoz és a cigányokhoz kellene ötletért fordulniuk. Az ilyen nők ne felejtsék el, hogy rajtuk csak a szellemes ruháknak van létjogosultsága.

Karácsonyi istentiszteletek a katolikus templomokban

A karácsonyi ünnepek alkalmával a temesvári katolikus templomokban az ünnepi istentiszteletek sorrendje a következő:

Püspöki székesegyházban

szombaton este fél tizenegy órakor karácsonyi szolozsma, éjjel tizenkét órakor főpapi nagymise, mondja Kayser Lajos nagyprépost. Vasárnap, karácsony első ünnepén délelőtt tíz órakor ünnepi nagymise, mondja Pacha Ágoston megyéspüspök. Német nyelvű szentbeszédet Korner József dr. püspöki helynök tart. Délután három órakor ünnepi vecsernye. Hétfőn, az ünnep másodnapján délelőtt tíz órakor ünnepi nagymisét Wegling János kanonok mond és a magyar nyelvű szentbeszédet Boros Béla dr. teológiai tanár tartja. Délután három órakor ünnepi vecsernye.

A belvárosi plébánia templomban

szombaton éjjeli mise nem lesz, mert a hívek a püspöki székesegyház miséjén vesznek részt. Vasárnap, az ünnep első napján délelőtt félkilenc és féltíz órakor csendes misék lesznek. Fél tizenegy órakor nagymisét és magyarnyelvű szentbeszédet Plesz József kanonok-plébános mond. Este hét órakor ajátosság. Hétfőn délelőtt félkilenc és féltíz órakor csendes misék lesznek. Féltizenegy órakor ünnepi nagymisét és német nyelvű szentbeszédet Plesz József kanonok-plébános mond. Este hét órakor ajátosság.

A gyárvárosi plébánia templomban

szombaton este éjjeli mise magyar népénekekkel. A misét mondja Rech K. Géza apátplébános.

„EGZOTIKUS NŐK”

A hatodik csoporthoz az egzotikus nők tartoznak. Például Marlene Dietrich. Ruganyos, gömbölyű karcsú alakjuk van, sápadt arcuk, nagy szemük és különleges frizurát visel valamennyi. Mindig valami egészen titokzatos keleti íllat árad belőlük. Az ilyen nők is imádják az éjszakai életet. Ruhátarukban mór leplek, hindu fátylak és kínai ruhák találhatók. Napközben kozák ruhában járnak.

Az egzotikus nő sohase visel sportruhát. Szívesen szereti a fekete színt, de mellette szívesen visel vörös és sárga ruhákat, fémmel átszótt anyagokat és minden olyan holmit, ami kihangsúlyozza „végzetes asszonyi” mivoltát.

AKI HIZNI KEZD...

Ezeket írja Mrs. Byers okulásul a különböző típusokhoz tartozó nőknek. De ad általános tanácsokat is. Nevezetesen azt, hogy aki hizni kezd, az ne viseljen sima frizurát, hanem bodrosítsa ki a haját. Így nagyobbak fog látszani a feje.

Mrs. Byers a legszebbnek a hosszukás, úgynevezett ovális fejformát tartja. Szerinte legyen boldog az a nő, akinek tojásalaku feje van, az ilyenek nem is kell sokat tenni szépsége érdekében, csak ne viseljen túlságosanlehetően kalapokat.

A kerek arcú nők törekedjenek arra, hogy hosszukásnak tűnjék arcuk. Magas frizurát viseljenek és a ruzákat is orruk közelében alkalmazzák az arcukon. Magas kalapokat viseljenek.

A szögletes fejűek ugyancsak viseljenek magas kalapot, jól teszük, ha hátul nyakbalógó haját viselnek, a ruzákat is arcuknak orrukhoz közel eső részére kenjék és semmi esetre sem a halánték felé.

A hosszú fejűek ezzel szemben főleg a halántékuk táján ruzsozzák arcukat és széleskarimájú, lapos kalapokat viseljenek.

Vasárnap, karácsony első napján délelőtt féltíz órakor magyar szentbeszéd lesz, amelyet Fodor József központi pap mond, tíz órakor ünnepi nagymisét Rech K. Géza apátplébános pontifikál. A zenés nagymise alatt a kórust Wittmann Pál karnagy dirigálja. Misék lesznek ezenkívül még délelőtt hét, félkilenc és féltizenkét órakor. Délután öt órakor német nyelvű szentbeszéd és ünnepi vecsernye, tartja Haubenreich József káplán. Hétfőn, az ünnep másodnapján délelőtt féltíz órakor német nyelvű szentbeszéd és nagymise, mindkettőt Rech K. Géza apátplébános mondja. Délután öt órakor magyar szentbeszéd és ajátosság, mondja Höng József káplán.

Az erzsébetvárosi plébánia templomban

szombaton este az éjjeli misét Pater Maternus tartja. Vasárnap, karácsony első napján délelőtt kilenc órakor német nyelven ünnepi szentbeszédet mond Pater János és az ünnepi nagymisét Pater Christ István provinciális mondja. Misék lesznek délelőtt hét és féltizenkét órakor rövid magyar szentbeszédrel. Délután hat órakor ünnepi vecsernye. Hétfőn délelőtt kilenc órakor Pater Károly magyar szentbeszédet tart és Pater Christ István provinciális mondja az ünnepi nagymisét. Délután hat órakor ajátosság.

A józsefvárosi plébánia templomban

szombaton az éjjeli misét Metzger Márton dr. prépost-plébános mondja. Vasárnap, az ünnep első napján, délelőtt féltíz órakor német nyelvű szentbeszédet Wetzel György káplán mond, az ünnepi nagymisét pedig Metzger Márton dr. prépost-plébános pontifikálja. Délután öt órakor vecsernye. Hétfőn délelőtt féltíz órakor magyarnyelvű szentbeszédet Metzger Márton dr. prépost-plébános mond, míg az ünnepi nagymisét Wetzel György káplán tartja. Délután öt órakor vecsernye.

A rónai katolikus templomban

az éjjeli misét Niedermayer Viktor káplán mondja. Vasárnap délelőtt tíz órakor az ünnepi nagymisét és a szentbeszédet Bolyhos Mihály káplán tartja. Hétfőn délelőtt 10 órakor ünnepi misét és szentbeszédet Niedermayer Viktor káplán mond.

Autobuszjárat a Libertatii-tér és a Kimmel-ucca között

A városi villamos művek igazgatóságára közli, hogy december 24, 25 és 26-án autobusjáratot létesítenek a Libertatii tér és a Kimmel ucca között, hogy statisztikai adatokat nyerjenek az utvonalon lebonyolításra kerülő személy forgalomról.

Az autobusz reggel 6-9 óra, délután félegy-félnegy óra és este félhét—kilenc óra között közlekedik a két végállomás között. A fentjelzett időben félóránként indul az autobusz, amely a következő utvonalon halad: Libertatii tér, V. Alexandrii ucca, Cotnar ucca, Aradi ut, Lippai ut és Kimmel ucca. Visszafelé az Ungurean uccán keresztül jut el a Libertatii térig. Az autobusz megáll a Liber-

tatii téren a Pregler litográfiai üzem előtt, a V. Alexandrii ucca és Unirii tér sarkán, a Cotnar ucca és Marasesti tér sarkán, a viaduktnál, a repülő-tér és a belvárosi temető előtt, a Pummer ucca, a Bresselmayer és Kimmel uccáknál. Visszafelé ugyanez az utvonalon egészen a V. Alexandrii uccáig, utána megáll a V. Alexandrii és Gh. Lazar ucca sarkán, valamint a Libertatii téren a Tiszti Kaszinó előtt. Az utazás díja személyenként a belvárosi temetőig négy lei és a végállomásig öt lei. Villamos bérletjegyek és szabadjegyek nem érvényesek az autobuszon.

HUSZ ÉV MÉRLEGE

Nyert háboru -- veszített béke

Mi mindent mondtak 1918 novemberében?

A háború befejezésének huszadik évfordulóját ugyan olyan pompával és fénnel ülték meg a győztesek, mint azt az eddigi évfordulók alkalmával tették. Akár merre nézzünk a történelemben, sehol nyomát sem találjuk annak, hogy valaha is békét ennyire elvesztettek volna, helyesebben szólva, hogy valamely békét husz évi vértelen küzdelem után, háboru nélkül elveszítettek volna. Amikor 1914-ben felvirágzott muzsikaszóval hadba indult Európa, a németek „acélfüldő”-nek nevezték a háborút, a melyből frissen, megtisztítottan kerül majd ki az emberiség, a franciák pedig — főleg a szociáldemokraták — a porosz militarizmus ellen tüzeltek hadba a tömegeket, mondván, hogy

„ez lényen az emberiség utolsó háborúja”.

Husz év múltán látjuk, hogy mindenhol és mindenki tévedett. Nem volt igaza a „jobb békéért” küzdő német hadviselőnek és nem volt igaza Cherfils tábornoknak sem, aki azt mondotta, hogy a „háboru csak látszatra pusztító hatású...” Menyire jellemzők erre a világháboru katonái, vagy „Hinterland” történetének utolsó órái. Amikor az elsőnek összeomlott bolgár front után a törökök is kapituláltak és amikor az otthont veszélyben tudó magyar csapatok is megindultak az olasz harcteréről hazafelé, tudák Berlinben is, hogy

a háboru elvesztett.

Már is, a küzdelem tovább tartott és csak november tizenegyedikén került sor arra, hogy az Argonneokban megszólaljon a véget jelző trombitaszó.

Amíg a háboru négy éve alatt mindenki beszélt, ígért, fenyegetett, de a hosszu dikciók dacára sehol nyomát sem látjuk az őszinteségnek, addig az összeomlás utolsó napjaiban, mikor a legkiválóbb vezetők is megzavarodtak a „Rend” helyét előzől, hirtelenül fellángoló szenvedélyek egeket rengető hatása alatt, akkor

már szónoklatokra nem volt idő.

Tömondatok, szófószlányok maradtak vissza ezekből az időkől, amelyek rövidkek ugyan, de kifejezők és jellemzők. Ezerkilencszáztizennyolc utolsó hónapjainak történetét ezeknek a töredékeknek pusztá oda-vetéséből, mozaikszerűen színes, kifejező egészé lehet vázolni.

„Mi, egy hulla szövetségesei vagyunk”, — mondja szeptemberben Hindenburg, amikor a bolgár hadsereg összeomlásának híre érkezik és a vezérkarban még biznak Ausztriában. Októberben a német munkásság egyik mérsékeltbb vezetője jelent ki Ludendorff előtt, hogy: „... a munkások azt mondogatják, jobb a borzalmas vég, mint a vég nélküli borzalom”. Október harmadikán Hindenburg levelet ír az akkori birodalmi kancellárhoz, von Hertlinghez: „... a mai helyzetet tekintve, jobb mindennek felhagyni. A népet felesleges áldozatoktól mentjük meg és megkíméljük az ezután még elpusztuló ezrek életét...” Huszonnyolcadikán Ludendorff mondja, hogy: „Semmi remény többé”, majd II. Vilmosmal folytatott utolsó beszélgetése után, amikor egyúttal lemondását is beadta, így szól a császári előszobában várakozó tisztkehez: „Két heten belül nincsen már császárok”.

Ekkor már a frontokon végig mindenütt visszavonulóban vannak a császári csapatok. Rongyos, cipőtlen, kiéhezett emberroncok vándorolnak a flandriai, pikárdiai sárban.

A vérhas több áldozatot szed közülük, mint az óvatosan közelebbi silenség golyója.

A frontot már csak helyenként tartják, itt is főleg tiszték, altisztek, a gránátvájta tölcésrekben megbujt géppuskák mögött. Szemben velük gépszörnyek indulnak rohamra — a gépek mögöl vadonatúj ruhájú, katonák tűnnek elő. Ezeknek uniformisába még nem rágott lyukat a sár és hátizsákjukban pótbakancsok vannak, meg — csokoládé.

Odahaza forrong az ország. A katonák rá akarják venni a császárt, kérjen békét. A trónját féltő uralkodó vonakodik megtenni.

Minden elhuzott, eltárgyalt nap újabb ezrek békét jelentik a nyugati fronton.

A badeni herceg békét kér, de Wilson, az amerikai elnök feladja a kérdést: „Kinek nevében beszél herceg?” Majd néhány nap múlva így üzen: „Minden olyan akadályt el kell hárítani az utból, amely jelenlétével a világ békéjét megzavarni képes”. Ez természetesen II. Vilmos azonnali eltávolítását je-

lentette. A Kaiser tétovázik, mikor azonban a béke ügye égetővé válik, a badeni herceg telefonon lemond — helyette. A császár Hollandiába menekül, de közben is azzal vigasztalja magát, hogy: „... ha le is mondok, mint német császár, azért még porosz király maradok”.

November nyolcat mutat a naptár, amikor Foch tábornok szalónkocsijában kis csoport áll szemközt az asztallal, amelyre a francia tábornok támaszkodik. A német küldöttség tagjai gépkocsin jöttek a reihondes-i erdőbe, hogy fegyverszünetet kérjenek. Hosszu percekig tartó kínos csönd, majd Erzberger, a németek vezetője bizonytalan hangon megszólal és kéri, terjesztén elő Foch tábornok a fegyverszünet feltételeit. Rövid, odavágtott mondat volt a válasz:

„Nekem nincsenek feltételeim”.

A németek meglepődnek és Oberndorff kijavítja a mondatot: „Ajánlatot” mondottunk, nem „feltételeket”. („Conditions non pas propositions”). „Ismételtem — mondja hidegen Foch tábornok — nekem nincsenek feltételeim, csak ha önök kifejezetten fegyverszünetet kérnének”. Mikor pedig a német kiküldötték körusban vágják rá, hogy „Igen”, a tábornok bólint és leteregeti az asztalra jegyzeteit. A németek vigyázba meredve hallgatják a súlyos követeléseket: Az elfoglalt területek azonnali kiürítése, 5000 ágyú, 25000 géppuska, 3000 aknavető, 1700 repülőgép kiszolgáltatása, valamint a teljes hadiflotta átadása, a Rajna baloldalanak megszállása, hadifoglyok hazaszállítása, a breszt-litovszki és bucsuresti békék felmondása, stb., stb.

Hetvenkét órányi gondolkodási időt kaptak a delegátusok. Ekkor visszatértek és

szó nélkül aláírták a súlyos jegyzéket anélkül, hogy azon egyetlen vesszőt változtatnak volna.

Mikor elhagyják a történelmi ereklyévé vált szalónkocsi, Erzberger kijelenti: „Hetvenmillió nép szenved, de meghalni nem fog”.

November hatodikán, amikor nyilvánvalóvá vált, hogy a németek most már katonailag sem bírják tovább a küzdelmet, Poincaré ezt mondja Herbillon ezredesnek: „Nemsokára fegyverszünetre kerül a sor. Így a tervbevolt offenzíva nem folyhat le. Milyen kár!” Magyarazatul hozzá kell fűznünk, hogy a francia köztársaság elnöke ezt akként értelmezte: „Kár, hogy ilyenképpen nem arathatunk katonái diadalt”. Azonban sietni kellett, mert az egyesült angol-francia hadsereg annyira kimerült, hogy az állandó pótlás, illetve a megtizedelt csapatoknak állandó visszavonása miatt, a tavasz óta özönlő új amerikai csapatok előbb-utóbb tulsúlyban lettek volna a nyugati fronton és így

a békét esetleg Washingtontól állították volna.

Sietni kellett tehát.

A modern történelem egy lélegzet-visszafogó pillanata lezárult. Mintegy hatvanmillió mozgósított katonából hozzávetőleges számítások szerint tíz

Rhein borok
Rhein pezsgők

Főlerakat: IONASIU S. A.

Telefon: 21—24. és 21—25.

millió esett el, huszongymillió sebesült meg legálább egyszer és hétmillió került hadifogságba. Így például az egykori Monarchia nyolcmillió katonájából egymillió esett el, azaz körülbelül 12 és fél százalék.

Százalekszerűen legtöbbet Franciaország vesztett, amely kilenc millió harcosból két milliót vesztett, azaz több, mint 21 százalékot.

Érdekes körülmény, hogy Angliának csak kétféle millióval kevesebb katonája állott fegyverben (7 millió) ezzel szemben „mindössze” nyolcszáz ezer embert vesztett, azaz a francia halottak felét.

A nyugati fronton pedig az ezerkilencszáztizen-nyolcas év 11-ik hónapjának 11-ik napján a 11-ik órában megszólaltak a kürtök s jelezték, hogy befejeződött a nagy háború. Azt hitte a zemberiség, béke harsónai voltak ezek a kürtök. Pedig csak egy bizonyos háborus korszakot zártak le. A nyugati hatalmak a győzelem kürtjeit vélték hallani a flandriai dombokon és az Argonneokon végig harsanó trombitahangban.

Minden évben újra megújítják ugyanazt a trombitát,

amely akkor recsegtet világgá az utolsó „Tüzet szüntess”-t Vajjon ezidén, a dicsőségesnek szánt huszadik évfordulón elhalláztott-e Verdunig, a Chemin des Dames-ig, vagy a Marne folyóig?

Aszódy János

Légvédelmi gyakorlat
volt tegnap Temesvárott

Csütörtökön délelőtt tíz óra után néhány perccel hirtelen megszólalt a város valamennyi gyári szirénája. Akkor kezdődött ugyanis a már napok elhátározott légvédelmi gyakorlat, amelynek idejé nem közölték előre. A lakosság fegyvelmezett-ségét mutatta, hogy a riadójelzés elhangzása után az uccák úgyszólván pillanatok alatt élnéptelenedtek. A forgalom megállt. A villamosok a síneken veszteltek, a személyzet pedig az utasokkal együtt a legközelebbi fedezékbe ment. Ugyanezt cselekedték a gyalogjárók is. A közhivatalokban megállt a munka és a tisztviselők mind a pincékben berendezett fedezékbe siettek. Ugyanakkor a lakásokban és üzletekben, ahol abban az időben villany égett, eloltották minden lámpát. A légvédelmi gyakorlat mindössze néhány percre tartott. A végét újra szirénabugás jelezte és a város percek alatt visszanyerte megszokott képét.

Szenzációs karácsonyi műsor
a S C A L A slágermozgóban

A SCALA-mozgó, amely az utóbbi időben a legjobb filmeket mutatta be, az ünnepekre való tekintettel különös gondná állította össze műsorát úgy, hogy azzal mindenki a legnagyobb mértékben meg lesz elégedve

Heinz Rühmann

európai szenzációt keltő filmje

5.000.000.-

keres egy örökös

Táncsláger: Ich brech die Herzen der stolzesten Frau! — Ich tanz mit Fräulein Dolly Swing!
E hó 24-től kezdve jegyelővételi egész nap!

JOURNAL!

Telefon 23—79.

JOURNAL!

Matiné előadások: Vasárnap és hétfőn délelőtt olesó helyárrakkal, dupla műsorral!

Ünnepek alatt kedvezményes szelvények érvénytelenek!

Az európai kivándorlók a Fülöp-szigeteken is hazát találnak

A „földi paradicsom“-ot civilizált helyé varázsolta az amerikai gyarmatosító politika

Az új népvándorlás a föld minden rejtett zugát számbaveszi. Eddig ismeretlen, vagy csak kalandos utleírásokból ismert szigetek is sorra kerülnek és az Európából kivándorló tömegek olyan ponjaira is eljutnak a földnek, ahova azelőtt csak vállalkozó szellemű kutatók, vagy expedíciók értek el. Így érkezett legutóbb Németországból a kivándorolni kényszerültek első csoportja a Fülöp-szigetekre, amelyek a tájékoztatlan polgár előtt a multban csak, mint egy titokzatos vad föld szerepelt a térképen.

A „FÖLDI PARADICSOM”

A Fülöp-szigetcsoportnak, amelynek az Egyesült Államok az ura: Manila a fővárosa. Természetes, hogy a kivándorlók elsősorban a már kulturált és fehér emberek szempontjából felfedezett városokban igyekeztek először maguknak új egzisztenciát teremteni. A négyezer lakosú Manilában például a legutóbbi hónapokban már több európai kivándorló szállt partra s ezzel az 1938. évi népvándorlás egy új „földrészt” fedezett fel a maga számára.

A Fülöp-szigetcsoporton Amerika a gyarmatosítás utolsó negyven esztendejében csodákat művelt. Igaz, hogy ehhez a természet adta meg az alapot. Ha ugyanis létezik „földi paradicsom”, úgy a Fülöp-szigeteken valóban illik ez az elnevezés. Ez az érekek, gyümölcsökben és növényzetben buja föld valósággal ontja a természet kincseit. Bár a hétézer apróbb-nagyobb szigetből álló csoport nagy része lakatlan zátony, vagy szirt, de közülük 2440 az ember megélhetését bőven biztosítja.

A két legnagyobb sziget: Luson és Mindanau. Lusonon van a főváros, a világkereskedelem szempontjából fontos Manila is. A bennszülött lakosság legnagyobb része a jóindulata malajai törzsekből áll, amelyeket a vad őserdők szorítottak a városok felé. Európai ember szempontjából azonban a klíma rendkívül nehezen viselhető el. Közel van az egyenlítő, az éghajlat forró s bár a forróövi növényzet dusan tenyészik, az európai ember számára rendkívül megpróbáltatásokat jelent az itteni élet.

Az amerikaiak elsősorban a mélypontra álló egészségügyi berendezéseket igyekeztek megre-

formálni. Kiszáritották a főváros körül lévő mocsarakat s ezzel gátat állítottak a gyilkos maláriának, amely évente tízezerrel irította a bennszülötteket. Azután modernbb utakat, vasutakat építettek, bevezették a fávírot, telefont; kórházakat, városi iskolákat emeltek a vad őserdők helyén s így ma már Manila mellett több városban európai értelemben is modern élet folyik.

VILLAMOS ÉS ŐSI NÉPSZOKÁSOK

Az elamerikaiasodott nagyvárosok mögött azonban, a szigetek belsejében, ma is az őserdő az ur s a vad bennszülöttek, minden iskolázatlanság, ujság és rádió ellenére sem adják fel a régi szokásaikat. Varsárpontként szenvedéllyel üzik a kakasviadalt és a Moro-törzs még ma is ázsiai pompával, riktó díszekkel felcíomázva adja férjhez leányát, akkor is, ha a völgyény vélelően egy már kiművelt bennszülött rendőr, sofőr, vagy rádiótechnikus.

Az őserdők mélyén egyébként sem hajlandók tudomásul venni a kultura haladását, a törvényeket és a fehérek mind gyakoribb jelentkezését.

A fák sűrűn összebomló lombjai között rendeznek be maguknak ma is fészeklakást az Iggorot törzsbeliek, akikhez a civilizáció mindeideig nem jutott el.

A bennszülött nők alig viselnek valami ruhát a nagy meleg miatt és napjaik nagyrészt a tengerben töltik. A filippino hölgy egyébként szenvedélyes dohányos, azonban nem cigarettát, hanem magakészített szivart szív. A filippino gyerek kedvenc játéka a phyton kigyó. Az idekerülő európaiak eleinte megdöbbenve nézik a gyermekek játékát a hatalmas csuszó-mászóval, később azonban ezt is kénytelenek tudomásul venni.

Az európai ember számára persze legnehezebb az éghajlatos és a furcsa életszokásokhoz való alkalmazkodás. Ezzel szemben az európai kultura szivós terjeszkedése egyre jobban igába fogja a föld termőerejét. Páratlan bőségen terem a szigeten a rizs, a kávé, a cukornád és a dohány. A sziklák aranyat, különböző éreket, szenet, kőolajat rejtenek, de ezeket feltárása csak most kezdődik, — az első európai kolóniák letelepedése után.

Segélyezett kereskedők

A szociális gondoskodás konyhájára olyan társadalmi osztály kerül, amely eddig azon nem igen fordult meg. Most jelent meg a kereskedők segélyintézetéről szóló törvény. Másrészt ezen a héten az ország nagyobb városaiban karácsonyi segélyt osztanak ki a nyomorgó kereskedők között. A fővárosban már kiosztották ezt a segélyt és az ajándékoszó asztal előtt olyanok jelentek meg, akik eddig álszemérmel takargatták sebeiket, leplezték nyomorukat, mert a kereskedő részére a pénztelenség nemcsak anyagi, hanem erkölcsi súlylany nehezedik. Az önálló kereskedői jellegű nemcsak a szakudás, hanem több-kevesebb tőkének birtoka adja. Az anyagi bajokba jutott kereskedő nemcsak vagyonát, hanem önállóságát veszti el, az anyagi lehetetlenség számára külön erkölcsi csapást jelentett. Az igazi társadalmi gondoskodás az, amely a tönkremene elnek ezt az erkölcsi súlyt csökkenti, amely módot ad arra, hogy az anyagi zavarokba jutott kereskedő is talpraállhasson és ne legyen kénytelen — esetleges öregségét már elérve — az ajándékoszó asztal elé járulni. Mert szép az az akció, amelyet a nyomorgó kereskedők felsegítésére indítottak és még szebb az az előrelátó gondoskodás, amely intézményesen akarja a kereskedőket érhető csapatokat enyhíteni egy országos segélyintézet működésével, de mindezek csak tüneti kezelve, a már bekövetkezett bajnak enyhítése. Oda kell hatni, hogy minél kevesebb kereskedőnek legyen szüksége a szociális oltalom igénybevételére. Ezt pedig nem a kereskedői társadalom kiilónos kedvezményezéséért kívánjuk, hanem az egész ország érdekében. A kereskedő boldogulása az ország fogyasztási képességének tükröképe. Ha az ország népe a létminimumon felül fogyaszt, akkor egy kereskedelmi prosperitás jelentkezik, míg a fogyasztási válság első áldozata éppen a kereskedői társadalomnak tőkében leggyengébb rége, amely mégis először érzi meg azt, hogy a többi kereső osztály nem képes a legszükségesebben felül költeni. Jelenleg nem ez a tünet és azért csak előrelátó gondoskodásnak tartjuk, hogy a gazdasági válságok elsővonalbeli áldozatairól törvényes intézkedés történik. A törvény szép és adja Isten, hogy minél kevesebb legyen szükség annak alkalmazására. Ugyanekkor nem szabad elfelejteni azt, hogy a kereskedői foglalkozás természete kizárja, hogy segélyezési alapon tartósan üzhető legyen. A kereskedelmi pályára alkalmas egyénnek önmaga erejéből kell megemteni azt az erőt, amellyel a pályáján tovább működhetik. A kereskedelmi tisztesség adja elsősorban ezt az erőt, de nem elhanyagolható mértékben a kereskedelmi szabadság. Ez a szabadság a multban, nagy és megrázó kríziseken átsegítette a kereskedői társadalmat és annak a gazdasági harcban esett tagjait képessé tette arra, hogy erkölcsi reputációjának birtokában újra helyet foglalhasson. A kereskedelmi életnek meg voltak a maguk, szinte a szokásjog nyugvó, a közérköles által adoptált módszerei, amelyek lehe övé tették, hogy az egyébként erkölcsi kifogás alá nem eső kereskedő tönkremenetele után is a forgalmi életben maradhasson, sőt a szakmai solidaritás védte az ilyen, önhibáján kívül bájba jutott kereskedőt a netaláni falánk és tulozottan önző hitelező támadásaitól. A „más neve alatt” működő üzlet mögött nem kellett mindig valamely notórius hitelezési szelhamost látni, mert az ilyen más neve alatt sem egzisztálhatott tovább. A közbeiktatott személy létezése sem szükségszerűen erkölctelen és általában egyenlőleg kell elbíralni azokat az eseteket, amelyekben valamely vagyon alánvá vált kereskedő élni és dolgozni akar, mielőtt az ajándékoszó asztal elé járulna. Ezért az új cégkönyvtörvény valójában akkor fog a kereskedői társadalom és az ország kereskedelmi színvonalának javára válni, ha alkalmazásánál a mult tapasztalatai, a megértés és az emberiség szempontjai érvényesülnek és odahatnak, hogy ne segélyezett, hanem dolgozó kereskedők legyenek.

Az éjféli nap országa

Stockholm, december 22. Magasan északon, ott, ahol az éjféli napot a nagy téli sötétség váltja fel, terül el Lappországnak, az óriási ellentétek hazája. Bár határai a legszegényebb telepek lakják s mocsarai kopár sziklafalakkal váltakoznak, érchegeivel és villanyfejlesztésre alkalmas vízeseivel mégis mérhetetlen kincsek országa. Az a nép, mely itt üto te fel tanyáját, — a primitív kulturviszonyok közt élő nomád lapp nép — más törzsből való, mint az ország többi lakossága. Maga a természet itt egyetlen nagy ellentmondás lapp partvidékeivel, hatalmas felvidéki erdeivel és örök hóval borított hegyóriásaival. Lappországnak gazdag, kiapadhatatlannak tartott ércbányái világhírűek. A „Kirunavaara” nevű hegy merő ércből van. Az ércet úgy nyerik, hogy a hegyet a csucsától kezdve lefelé metszik. A sötét évszakban a hegyet erős lámpásokkal világítják meg, hogy a bányákban dolgozni lehessen.

Még néhány évvel ezelőtt Lappországnak alig érintkezett a külvilággal, csupán a norvég határig kiépített vasútvonal nyitotta meg az éjféli napot megismerni vágyó idegen számára, ennek a szép és titokzatos országnak kapuit.

Éjféli nap! Mennyi varázs e két szóban! Az, aki még sohasem pillantotta meg ezt az éjjelt nappallá varázsoló ragyogó napot, nem foghatja fel a látvány szépségét. Junius 21-én nyár közepének idején, néhány napig éjjel-nappal látható a Nap, azután pedig még három hónap következik világos éjszakákkal. Egy barátom, aki ezen a nyáron egy hónapot töltött Lappországnak, panaszkodott, hogy ezeken a világos éjszakákon nem jön álom a szemére. A lappországi éjszakákat azonban kár is volna átadni, minden elmulasztott perc pótolhatatlan vesztés.

Különös látványt nyújtanak a lappok, amint festői népviseletükben terelik ezüstszürke rénszarvasnyájukat lejtőkön lefelé, hegyeken fölfelé. Legfőbb eledelük a rénszarvas hús és ruháikat a rénszarvas bőrből készítik. Sártaik ugyancsak rénszarvasbőrből készülnek, a háztartáshoz szükséges szerszámokat pedig a rénszarvas csontjaiból, vagy fából faragják. Különös kis szánkójuk, a „pulkas” is, rénszarvasbőrből van.

Nyáron a lappok nyájait a hegyekben legeltetik, a hosszú téli hónapokat ellenben helységeikben töltik. Ha csak átmenetileg tartózkodnak valahol, összecukhatók, könnyen hordozható sátrakban laknak. A lappok nagyjából megtartották régi szokásaikat és ruházatközlési módjukat és ahol csak teheték, elzárkóztak a civilizáció elől. Idegenekkel szemben nagyon tar ózokodók, de ha az idegen, idegent megillető módon viselkedik, gyakran megesik, hogy egy csésze kávéval megkínálják.

Lappországnak legnagyobb helysége Kiruna, 10.000 lakossal. A nagy érchegy, a Kirunavaara lábánál fekszik, legemlékeesebb épülete a lapp stílusban épült, szimbolikus szoborművekkel díszített templom.

Végül még néhány szót kell szólnunk Lappországnak a maga nemében páratlan növényvilágáról. Kiruna és Abisko vidékén mintha sárga ibolyával, bíborvörös orchideával, rododendronnal és sok más sarkvidéki virággal telelhin ett szőnyeg fedné a talajt.

Igy, ebben a virágpompában terült elem az éjféli nap országa, amikor 4000 km.-nyire Erdélytől átléptem a sarkvidéket.

perlaki Somogyi Ferenc.

A BOLDOGSÁG KOPONYÁJA

A háboru idejében sokszor állott az ember nehéz feladat előtt és ezeknek sorában nem utolsó volt az, amikor a halálba küldött seregek egyszerű legénységének meg kellett magyarázni, hogy miért is tört ki a háboru? A kérdés sokkal összetettebb volt, mintsem, hogy egyetlen mondatban, a népek tetszetős formában ki lehetett volna fejezni. Segítő megoldáshoz folyomdta a tiszt urak. Az egyik oldalon azt mondták: „mert a szerbek megölték a trónörökösöt.” a másik oldalon: „a német császár az atyuska trónjára akart ülni”. A tanganyikai törzsbeiknek, a keletafrikai gyarmatokon az angolok a háboru okát így ismertették: „Háboru van, mert a németek ellopták Makua szultán koponyáját.”

És ezt elhitték, mert Tanganyika és Kilimandzsaró népe nagyobb sérelmet el sem tudott képzelni, mint Makua szultán koponyájának el-tulajdonítását. Egyszerű négerfej volt ez a bebalzsamozott koponya, amelyért évtizedeken át verekedtek az afrikai törzsek. A szultán koponyája a néphit szerint gazdagságot, kővér földet, boldogságot jelenl. Ahol a szultán koponyája: ott betegség, pusztulás nem érheti a népet. A háborút megelőző hetekben nyomtalanul eltűnt. Valamely törzs ellopatta és később nem merék bevallani, vagy egy bölcs ember mélyen a földbe ásta, hogy szűnjék végül meg az áldatlan tusa a törzsek közt, a koponya körül. Nem tudni. Makua szép, göndör fejét azóta sem látta Tanganyikában senki és a háboru okát semmi-vel sem lehetett plauzibilisabbá tenni, mint azzal, hogy a koponyát a németek lopták el, de az angolok nem hagyják annyiban és duni fog a világban a nagy háboru, amíg a koponya elő nem kerül.

De megneszelték egyszer a feketék, hogy vége van a háborúnak és az angolok meg a németek már össze is ültek Párisban. De hát mi van a koponyával? Felkerekedett egy néger küldöttség és egy szép napon Versaillesben termett, ahol akkoriban mindenről volt szó, csak a derék tanganyikai szultán koponyájáról nem. Addig nem nyugodtak, amíg a békeszerződésbe nem került, hogy:

— A németek kötelezzék magukat, hogy hat hónapon belül visszaadják Makua szultán koponyáját.

Igy áll szó szerint a versaillesi békeszerződés 269. szakaszában, s a németek aláírták, mert mit is nem irtak volna akkor alá? De a koponya csak nem került elő. A versaillesi békeszerződés egyéb pontjairól nem is beszélve, ennek a kötelezettségnek a németek nem tudtak eleget tenni. Az angolok feje fájszóleg a szerződés egyéb pontjainak nemteljesítéséért, de a Makua szultán koponyájáért senki sem nagyon törte a fejét. Csak a tanganyikaiak. Mondják, hogy a dolgot ismét feljukbe vették.

Milyen jó a tanganyikaiaknak, hogy ők tudják, hogy miért volt a háboru és ha lesz, akkor miért lesz? A kulturvilág emberei lélekzefojtva kergetik az eseményeket. A napilapok hírein és az elmúlt esz endők összefüggéseit át oko-

kat és okozatokat keresnek, hogy azoknak tárgylagos mérlegelésével már előre megállapítsák annak a felelősségnek az alanyát, akit egy jövő háboru terhel. Az okok a globus minden tájára szétágasodó érdekekből állanak, amelyeknek rengegében nem tud az élő emberi koponya rendet teremteni. Afrika rengetegjében élő, alig vagy egyáltalában nem civilizált nép megelégszik azzal a boldog tudattal, hogy minden harenak oka egyetlen koponya, az emberek túsája egy koponyáért folyik, amely boldogságot hoz a törzsekre és minden vesztől távol tart.

Ismé látjuk, hogy csak a gyermekes hit, a valótlanság álomképe és a dolgoknak a leegyszerűsítés adhat boldog tudatot. Ha mi úgy tudnánk hinni, hogy egyetlen, bebalzsamozott koponya a boldogságot hozza az emberekre, akkor az északi sarktól a déli sarkig felásnánk a világot, hogy a Makua szultán koponyáját megkeressük. De amikor a civilizált népek ázni kezdenek, akkor Maginot-művek és Siegfried-vonalak teremődnek és a mélységbevaló ásítás a magunk koponyája elől való menekvés és nem a boldogság koponyájának feltárásáért folyó izgalmas munka.

Szimbólikus mesének hinnék a Makua szultán koponyájának történetét, ha oly világosan nem állana a versaillesi békeszerződésben, hogy a koponyát nem tarthatja senki magánál, vissza kell adni azoknak a vadaknak, akik még hisznek abban, hogy egy koponyából jó is származhatik az emberiségre. Becikkelyezett, világörténelmi szerződésben áll: létezett Makua koponyája, a boldogság forrása, de az emberiség elvesztette. Vissza kell adni, hat hónapon belül. Ezen a szakaszon mindenki nevetet: Versaillesban. Lloyd George ősz fürtjei táncoltak a nevető arc felett. A német urak is mosolyogtak: hát legyen, aláírjuk! Csak odakiinn a tanganyikaiak nem hágitottak, komolyan vették a dolgot, őket félvad testvéreik küldték és türelmetlenül kérdezték az angol delegáció tagjait: elhoztátok a koponyát, mi lesz a koponyával?

Boldogság hozó koponyára volna szükségünk. Sokszor feltűnik egy-egy fej, öreg, fehér koponya és ké kedve kérdezzük: ez lenne a fehér világ csodatévő feje? Államférfiak koponyája fő, sístereg a gondolattól, mint a felhevített üstnek a tartalma, beszédek cikkáznak át a hosszú és rövid hullámokon és kérdezzük, hogy vajon meg aláljuk-e mi a magunk Makua-koponyáját, vagy mindenki elveszíté azt az egyetlen fejet is, amely a cselekedeteket irányítja? Történtek a civilizált világban is fejlődésmozgalmak, hogy mindenki egy koponya taralmát tisztelje, de olyan koponyát, olyan élő fejet sohasem fogunk találni, amelyre az összes fehér törzsek hallgatnak, mert biznak annak csodatételében.

Valahol, a mesebeli néger király feje, lehunyt szemekkel hallgat és mosolyog. A világ elvesztette a saját fejét, de az ő afrikai törzsei már nem verekszenek. Tudják, hogy egyiküknél sincs a balzsamos fekete fej és maguk kezével keresik a boldogságot.

Jane Tilden, a Kék róka című film-változatban Zarah Leander mellett a másik főszereplő

A világ „legsmucigabb” filmsztárjának milliói

Sonja Henie kapja Hollywoodban a legmagasabb fizetést

Sonja Henie, a korcsolyázó bajnoknőből iett filmsztár egyik legérdekesebb alakja Hollywoodnak. Huszonhárom esztendő korában, úgyszólván egyik napról a másikra let belőle filmsillag. Először csak bravuro korcsolyázásával tűnt fel, később aztán kiderült, hogy filmjátszó tehetsége is van és ezért ma ő keresi a legtöbb pénzt a filmfővárosban. Ez nem azt jelenti, hogy fizetése vetekszik Greta Garbo gázsijával, de az átlagos sztárok közül neki van a legmucigabb jövedelme, mert most már jársz könnyűséggel három főszerepet is alakít egy esztendőben. 1938-ban 250.000 dollár honoráriumot fizetett ki a vállalkozó Sonja Henienek.

Minden hollywoodi sztárnak van valami különleges szenvedélye. A Sonja Henie-é: a spórolás. Három esztendő alatt több, mint egymillió dollárt keresett és ezt az összeget ugyazólván teljesen hiánytalanul megtakarította. Takarékoságáról legendák keringenek a filmfővárosban.

A hollywoodi sztárok általában könnyűkezdű emberek, sok pénzt keresnek és sokat költenek. Sonja Henie kivétel: még borralvált sem ad. A hollywoodi Cafe de Paris pincére, a filmszínészek ked-

vence kijelentette, hogy Sonja Henietől soha egyetlen centet sem kapott.

Legutóbbi utazása alkalmával átutazott Anglián és egy előkelő londoni hotelben szállt meg. A nagy sztárokat megillető tisztelettel fogadta a személyzet. Amikor eltávozott, senkinek sem adott borralvált.

Azt mesélik róla, hogy a magánlevelekre azért nem válaszol, mert sajnálja a bélyegköltségeket.

Kitűnően megtanulta, hogyan kell a menedzserekkel banni. Amikor az egyik rádiótársaság felkérte szereplésre és az igazgató afelől érdeklődött, hogy mennyi gázsit kér, Sonja Henie így válaszolt:

— Mutassák meg nekem Barbara Stanwyck szerződését és annak a mását én is aláírom.

Barbara Stanwyck ugyanis a rádió legjobban fizetett sztárja volt Los Angelesben. Mint érdekességet említik meg Sonja Henievel kapcsolatban az amerikai lapok, hogy legendás smucigása valamivel alábbhagyott abban az időben, amikor Tyrone Power udvarolt neki. Állítólag több apró ajándékkal lepte meg a fiatal filmszínészt, ami nála bizonyára a legnagyobb szerelem jele volt.

Ujabb belépések Temesvározt az új politikai pártba

A Nemzeti Ujjászületés Frontjának, az ország egyetlen politikai pártjának engedélyezését és létrejöttét az egész országban nagy lelkesedéssel fogadták. Temesvározt a városházán — a kapubejárat baloldaláról nyíló irodában — folynak a beiratkozások. Eddig hatszáznál többen iratkoztak be. A beiratkozottak között vannak a város közéletének ismert vezetői, tekintélyes személyiségei. Belépett már a Nemzeti Ujjászületés Frontjába majdnem minden volt polgármester, számos ügyvéd, közhivatalnok és valamennyi hatósági orvos. Nagy érdeklődéssel találkozik a Nemzeti Ujjászületés Frontja a kisebbségek körében is. Ezek közül számosan léptek már be és még többen vannak, akik már jeleztek belépésüket. Az ismertebb temesvári nemzetikisebbségi személyek közül eddig a következők iratkoztak be a Nemzeti Ujjászületés Frontjába: Sönnenschein Gyula gyáros, Békés Dezső dr. szemorvos, Mahler Ignác építész, Kun Artur dr. ügyvéd, Ludwig Albert biztosító intézeti titkár, Hirsch Albert kereskedő, Böhm István gyógyszerész, Iritz Mörice bankigazgató, Metz Alfréd dr. orvos, Nemes Hugó bankigazgató, Anau Ferenc nagykereskedő, Scheer József kávéháztulajdonos Goldmann Simon ékszerész, Farkas Mihály biztosítási vezérfelügyelő, Sugár Tibor dr. főorvos, Böhm Sándor vasuti felügyelő, Gara Ferenc dr. orvos, Reiszmann József igazgató

A sok vihart keltett lakbéradó a jövő évben mégis éleibe lép

A karácsonyi és újévi ünnepek után a város pénzügyi osztálya megkezdi az április elsején kezdődő 1939—1940. üzletév költségvetésének összeállítását. A város központi költségvetésének végösszege körülbelül százhuszonöt millió lei lesz, a kereskedelmi alapokra fektetett városi vállalatok költségvetésének végösszege pedig előreláthatóan együttesen háromszáz millió leire rug. Más városok máris bejelentették, hogy az új költségvetésben új illetékeket léptetnek életbe. Temesvározt — mint arról illetékes helyről értesülünk — ilyen új illetékektől nem kell tartani, mivel azokat nálunk már tavaly és ta-

valyelőtt életbeléptették olyan méretekben, amint azt az új közigazgatási törvény lehetővé teszi. A város azonban az új költségvetésben újra szerepelteti az öt százalékos lakbéradót, amelyet két év előtt kivetett a háztulajdonosokra és amely miatt pereskedés folyt és azzal végződött, hogy a már kivetett lakbéradót törölték. Azóta a törvénynek erre vonatkozó szakaszát megfelelően módosították és most más formában szerepelni fog majd a lakbéradó. Ez: az új városi adót a háztulajdonosok és a lakók együttesen fogják fizetni.

HIREK

ELŐFIZETÉSI ARAK

BELFÖLDÖN

Magjamosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Elárasztom arannyal a világot...

Neuchâtelből (Svájc) jelentik: A világsajtó annakidején sokat foglalkozott Dunikowskival, a lengyel származású kémikussal, aki azt híresztelte, fölfedezte — az aranyesésűs titkát. Dunikowskít Párisban letartóztatták akkori tökéscinek följelentésére, mert azok nem voltak megelégedve az elért „eredménnyel” és pénzüket követelték rajta. A „tudós” néhány hónappal kiszabadulása után meghívott nizzai székelyre — akkoriban az Azurparton folytatta kísérleteit — ismert francia és belga szakértőket és előttük választott ki szurokérőből pár unciányi aranyat gépi, híres „feketelámpás szekrénykéje” és szűrőkészüléke segítségével. E „sikert” bemutatás után Dunikowsky ismét hosszabb ideig nem hallatott magáról. Svájcba költözött, a Neuchatel melletti csöndes Saint-Blaise községbe. Kibérelt egy tágas gyárépületet, olvasztóműhelyt és kémiai laboratóriumot rendezett be, tovább dolgozott. Drága gépek érkeztek címére Belgiumból és Olaszországból; a számlát: félmillió svájci frankot azonnal, készpénzben fizetett ki. Közben titokzatos látogatókat is fogadott, így Vitonecot, egy dús gazdag belga pénzembert és Piccard tanárt, a sztratoszférát hősét, akivel hosszú időre bezárkózott műtermébe... És most futótűzként terjedt el a hír: Dunikowsky és munkatársai dorongokkal fölgyverkezve, pár óra alatt széjjelzúzták műszereik legnagyobb részét! Csak egy villamos kapcsolótábla, a rejtélyes „feketelámpás szekrény” és mintegy kétezer kilónyi, legkülönbözőbb ásványanyag kapott kegyelmet s már uton is van mint gyorsáru, Genovából a Fülöp-szigetekre, pontosan Masbat-Guinobotan kikötője felé. Itt lesz ugyanis Donikowski új részvénytársaságának az „Asia Limited and Co.”-nak székhelye. A környék őrzbányait ismerellen tökések és ügynökök utján vásárolták meg a számára. Hírek szerint, míg Saint-Blaiseban naponra napra egyre tonnyai ásványt zúztak, törtek és szűrték meg a Dunikowsky-féle gépek, addig Masbatban naponra háromszáz tonnyából fogják „kiesiholni” az aranyat... Maga a varázsló is elindult már családjával és munkatársaival Genovába. A neuchatefi pályaudvaron frissen, mosolygva jelentette ki:

— Három év múlva elárasztom arannyal a világot!

(—) A KIRÁLYI ADOMÁNYA A TEMESVÁRI SZEGÉNYEKNEK. Ürdareanu fábornok, udvari miniszter levélben értesítette a főpolgármesteri hivatalt, hogy Carol király Öfelsége Temesvári szegényei számára harmincezer lei adományozott. Az összeg a levéllel egyidejűleg megérkezett. A város vezetősége táviratilag köszönte meg a királyi adományt.

(—) DEMENESCU HELYTARTÓSÁGI KABINETIGAZGATÓ ELŐLEPTETÉSE. Dr. Marta Alexandru királyi helytartó Demenescu Ioan kabinetigazgatót irodai igazgatóvá léptette elő. Ez a rang a helytartóságnál miniszteri igazgatóknak felel meg.

(—) Eskütétel. Degeanu Ioan dr., Herkulesfürdő új polgármestere, tegnap bemutatkozó látoga ást tett Marta Alexandru dr. királyi helytartónál és ez alkalommal vette a hivatalos esküt is. A hivatalos eskütételnél Tiucra Patrichie dr. főesperes működött közre.

(—) A Déli Hírlap szegényalapja javára P. P. 50, N. H. 300 leit adományozott.

December 23

Péntek

Viktória

1880. december 23-án született Aradon Jób Dániel. Iskoláinak elvégzése után 1900-ban hírlapíróként ment, 1907-ben a budapesti Vigszínház rendezője, majd később igazgatója lett. Több színdarabot is írt, amelyek közül az elsőnek Orgona a címe. Mint igazgató sok sikert szerzett a Vigszínháznak.

1856. december 23-án született Tömörkény István író. Szegeden hosszú időn keresztül volt a Dugonics-könyvtár és a kulturpalota igazgatója. Írásaiban kiváló tehetséggel rajzolta meg az alföldi népeletet, a magyar paraszot és a tisztai halálozokat.

1597. december 23-án született Opitz Márton német költő és esztétikus, aki Bethlen Gábor erdélyi fejedelem meghívására 1622-től kezdve három éven át a gyulafehérvári főiskola tanára is volt. Gyulafehérvárról írta Zlatna című hosszabb tanítóköltményét. Nemcsak verseket írt, hanem költészet-tant is szerkesztett.

(—) MARTA DR. HELYTARTÓ A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSASÁG DÍSZELNÖKE. A képzőművészeti társaság Stefanescu Ion egyetemi tanár elnöke alatt közgyűlést tartott, amelyen Marta Alexandru dr. királyi helytartót egyhangulag a társaság díszelnökévé választották.

— Amerika búzával segíti az éhező Spanyolországot. Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államok kormányja havonta 500 ezer bushel búzát bocsátott a Vörös Kereszt rendelkezésére, hogy azt a spanyolországi polgári lakosság között ki osszák.

(—) A „DELI HÍRLAP” KARÁCSONYI SZÁMA nagy terjedelemben és bőséges tartalommal, vasárnap reggel jelenik meg. Aki már most előfizet január elsejére, december végéig ingyen kapja a lapot a karácsonyi számmal együtt.

— KÖNYVEBB GÉPKOCSISZERENCSETELLEN SÉG ERTE GAL MIKLÓS DR. VOLT KÉPVISELŐ FELELÉSÉT. Tordáról jelentik: Kedden este a tordai vasútállomás közelében egy tolató vasúti szerelvény, mely tíz kocsiból állott, elütötte Ábrahám tordai gépkocsifuvarozó autóját, amelyben Gál Miklós dr. tordai ügyvéd felesége és Bocsányi Márta útek. A két hölgy későn este Marosvásárhelyről tért vissza Tordára és a kocsi vezetője nem vette észre a pályán tolató szerelvényt. A vágányokat elzáró sorompó nem volt leeresztve és abban a pillanatban hajtott fel a sínekre, amikor a vonat odaérkezett. Az összeütközés következtében a gépkocsi vezetőjét, utasainak azonban semmi bajuk nem történt.

(—) PACHA AGOSTON PÜSPÖK ÜDVÖZLESE. A római katolikus káptalan és a központi papság tagjai szombaton délbén Kayser Lajos nagyprépost vezetésével megjelentek Pacha Ágoston püspök előtt és a nagyprépost üdvözli az egyházot a karácsonyi ünnepek és újév alkalmából.

(—) HIRDETÉSEKET A KARÁCSONYI SZÁM RÉSZÉRE legkésőbb ma délig vesz fel a kiadóhivatal.

— MAGYAR ALPOLGÁRMESTER SZATMÁRON. Kolozsvárról jelentik: Hanzu Alexandru tábornok, királyi helytartó kinevezte Szatmár város polgármesterét és alpolgármesterét. A város új polgármestere Mois Victor nyugalmazott táblalőr, aki eddig, mint delegált polgármester vezette a város ügyeit. Kinevezése hat évre szól. Alpolgármesterré, szintén hat évi időtartamra, dr. Antal Sándor nyugalmazott városi tiszti főügyészt nevezte ki a tartományi kormányzó.

(—) HIVATALOSAN MEGJÖTT A TÉL. A múlt napokban leesett hó nagyban olvad ugyan és a hőmérő négy fok meleget mutat, de azért mégis bekövetkezett a tél. A csillagzati naptár szerint tegnap kezdődött meg hivatalosan a tél és majd csak március 21-én ér véget. A tél bekövetkezével megszűnt a nappalok fokozatos rövidülése és mátl kezdve ismét hosszabbodnak a nappalok. Az első napokban ez olyan esekély mértékű, hogy észre sem vesszük, de egy hónap múlva már egy teljes órát tesz ki.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJEI SZOLGÁLATA:

Pénteken, december 23-án a szolgálati beosztás a következő:

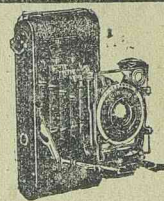
Az I. kerületben az Unirii téren levő Weisz gyógyszerár.

A II. kerületben a Badea Cartan téren levő Maszalis gyógyszerár és a Stefan cel Mare utcában levő Zeiner gyógyszerár.

A III. kerületben az Axente Sever téren levő Roxin gyógyszerár.

A IV. kerületben a Preyer utcában levő Ungvári gyógyszerár.

Az V. kerületben a Corvi gyógyszerár és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszerár állandó éjszakai szolgálatot tart.

A legszebb ajándék

gy
fényképezőgép

Legnagyobb választék!
Olcsó árak!

KECSKEMÉTI Temesvár 1.
Bd. Duce 2.

(—) Tűzfát kapnak a hadirokkantak. A hadirokkantak, özvegyek és árvák igazolványai láttamoztatása céljából december 28, 29. és 30. napjain jelentkezzenek városrésziük telek-bírószágnál. Ez alkalommal az arra szorulókat utalványból kapnak a várostól ingyenes tűzfára.

(—) HIRDETÉSEKET A KARÁCSONYI SZÁM RÉSZÉRE legkésőbb ma délig vesz fel a kiadóhivatal.

(—) EGYEZSÉG A VASÚT ÉS A TERMINUS SZALLÓ BÉRLŐJE KÖZÖTT. Már többször foglalkoztunk azzal a perrel, amely Wátz József, a józsefvárosi Terminus szálló és kávéház bérlője és a vasút vezérigazgatósága között két éven keresztül folyt. A vasút ugyanis, amikor az épület tulajdonosa lett, kilakoltatási pert indított. Wátz azonban nem akarta átadni a vasútnak a helyiségeket. A per, bár érdemben nem került tárgyalásra a sor, most véget ért, mert a felek bírói egyezséget kötöttek. Eszerint a vasút érvényesnek ismerte el Wátz József bérlői szerződését és megszüntette a pert, de Wátz Józsefnek a jövő évben május elsejére át kell adnia a szálló és kávéház helyiségeit a vasútnak.

(—) Karácsonyi üdvözlés a helytartóságon. Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezértitkár vezetésével tegnap a helytartóság ügyosztályainak főnökei küldöttségileg jelentek meg Mar: Alexandru dr. királyi helytartónál, akinek a karácsonyi ünnepek alkalmával jókívánataikat fejezték ki. Marta dr. királyi helytartó megköszönte az üdvözlést és a maga részéről szintén boldog karácsonyt kívánt a tisztviselőknak. Egyben megköszönte buzgó munkálkodásukat és kérte, hogy azt az ünnepek után, a megszakított szorgalommal folytassák.

(—) FEHÉR ZASZLÓ AZ ANYAKÖNYVI HIVATALON. A fehér zászlót ugyan nem tűzték ki a temesvári anyakönyvi hivatalban, hanem csak odagondolták. Huszonnégy órán belül ugyanis az anyakönyvkezelés semminemű bejegyzést nem eszközöltek. Teljes huszonnégy órán keresztül nem történt sem születés, sem halálozás, sem pedig esketés. Tekintettel a város százezer főnyi lakosságára, ez a ritkán előforduló érdekes jelenség megérdemli a külön feljegyzést.

(—) Református istentisztelet sorrendje Újkisodán, Dettán és a Kardos-telepen. Újkisodán 24-én, szombaton este nyolc órakor karácsonyi vallásos ünnepély, 25-én, ünnep első napján, d. e. 10 órakor istentisztelet és úrvacsoraszózat, ünnep másodnapján, d. e. 10 órakor istentisztelet, utána egyházközségi közgyűlés, melynek tárgya: presbiter választás. Az úrvacsoraszózat és igehirdetést minden alkalommal Nits István lelkész végzi. — Dettán: 25-én, vasárnap d. u. 4 órakor ígét hirdet és úrvacsorát oszt Nits István lelkész. — Kardos-telepen: 26-án, hétfőn, d. u. 3 órakor özv. Tóth Istvánné házában ígét hirdet Nits István lelkész.

(—) A „DELI HÍRLAP” KARÁCSONYI SZÁMA nagy terjedelemben és bőséges tartalommal, vasárnap reggel jelenik meg. Aki már most előfizet január elsejére, december végéig ingyen kapja a lapot a karácsonyi számmal együtt.

— VAKMERŐ TRAFIKRABLÁS. Budapest-ről jelentik: Tegnap este 9 órakor a Nagy Lajos király-út 194 szám alatt levő dohánytözsében megjelent egy 20 év körüli fiatalember és revolverrel megfenyegette Kalotai Ottónt, a trafik tulajdonosát. Ugyanekkor egy másik fiatal suhanc is berohant a trafikba és a pénztárban levő mintegy 160 pengő készpénzt magához véve, mindketten kirohantak a dohánytözséből és az utcán rájuk várakozó autóra ugorva, eltűntek. A trafikosnő kiáltására a közeli vendéglőből néhány férfi a támadók után rohant és sikerült a gépkocsi számát megállapítani. Nem sokkal később megjelent a főkapitányságon Buth Kornél gyárigazgató és közölte, hogy az esti órákban a Kinizsi utcából ismeretlen tettesek ellopták gépkocsiját. Kiderült, hogy a trafik elleni rablótámadásnál a tettesek a gyárigazgató gépkocsiját használták.

Elöl vasárnap, hátul vasárnap

és ami a két vasárnap közé esik, az nem egy, hanem ötvenkét hét, vagyis az 1939-ik esztendő. Isten napján kezdjük az újvet és Isten napján fejezzük majd be, reméljük, hogy Isten áldása is lesz majd rajta. Ha az 1939. év szünjegyét, mint egységeket összeadjuk, akkor eredményül huszonekettőt kapunk. Azok, akik ismerik a kártyát, tudják, hogy a huszonegyes játékból ez veszteséget, tropát jelent. Kártyababona alapján tehát nincsen sok várni a jövőre. Bárha esetleg kellemesen csalódhatunk is benne. Lám, 1938, amelytől nem sokára bucsuzunk, egyes számonként összeadva huszonegyet tesz ki, tehát, természetesen kellett volna lennie ennek az esztendőnek. Már pedig ellenségeink ez foghatják ránk, hogy az 1938. év szerencsés lett volna. Ezek után mit várhatunk az 1939-től?

Az 1939. évben csak két ízben esik a hónap tizenharmadik napja péntekre és pedig januárban és októberben. E tekintetben tehát sokkal szerencsésebbek vagyunk, mint két esztendő előtt, 1936-ban, amikor hat olyan péntekünk volt, amely tizenharmadikára esett. Ennek ellenére azonban sem lesz sok időnk a vigadozásra, mert a farsang mindössze negyvenhat napig tart. Február 22-re esik Hamvazószerda, amikor már homlokunkra hinthetjük a bünbánat porát. A férjhezmenni akaró lányoknak tehát alaposan kell ügykedniük, ha ilyen rövid farsang alatt férjüket akarnak fogni.

Husvét április 9-re és 10-re esik. Bizony akkor még elég hűvös lehet és a legények vigyázzanak a husvétit locsolással, nehogy a hideg víz tüdőgyulladását okozzon a lányokban. Pünkösöd is korán esik az új évben és pedig május 23. és 29. napjaira. De ha Isten jó időt ad, pünkösödkor már ehe'ünk uttermesül cseresznyével készült rétest, és ha Isten segít, az aratás, a szüret és a disznóvés is eljön a maga idejében. Aztán — ha máskülönben sok bajt is hoz az új esztendő — csak megvigasztalódnunk omolós kenyéren, tizes boron és kolbáson, pecsényén. Egy év múlva majd éppen úgy bucsuzunk 1939-től, mint most 1938-tól.

Kalman Bácsi.

(—) A helytartó Oravicán. Marta Alexandru dr. ma reggel Prosteanu dr. kabinetfőnök kíséretében Oravicára utazott, ahol részt vett Cornean Petre polgármester beiktatásán.

(—) HIRDETÉSEKET A KARÁCSONYI SZÁM RÉSZÉRE legkésőbb ma délig vesz fel a kiadóhivatal.

(—) Istentisztelet a mehalai templomban. A mehalai plébánia emponban szombaton az éjjeli misét Pater Gothardt Augustin tartja. Vasárnap délelőtt 10 órakor ünnepi nagymise, amelyet Pater Imre mond, a német nyelvű szentbeszédet pedig Pater Gothardt tartja. Délután hat órakor vesceynye. — Hétfőn délelőtt 10 órakor ünnepi nagymise és magyar nyelvű szentbeszédet mond Pater Valentin. Délután hat órakor ájatoság.

(—) KARÁCSONYI ÜNNEPSÉG A VIL-LANYTELEPEN. A városi villanytelepen műsorral egybekötött nagyszabású karácsonyi ünnepséget rendeztek. A gyertyafényben ragyogó karácsonyfa alatt a személyzet gyermekeinek karácsonyi ajándékokat osztottak ki. Az ünnepségen a város vezetősége részéről Tieran Emil dr. alpolgármester vett részt.

(—) MA, PÉNTEKEN FORGALOMBA HELYEZIK A ZAVOIU ÉS POIANA MARULUI KÖZÖTT KÖZLEKEDŐ AUTÓMOTORT. A városi villamos művek igazgatósága közli, hogy ma, pénteken forgalomba helyezik azt az autómotort, amely Zavoiu és Poiana Marului között bonyolítja le a forgalmat és az utasokat elszállítja a Poiana Marului levő városi telephez, amely szintén ma nyílik meg. Az autómotor menetrendje a következő: Indul naponta déliben félegykor a Zavoiu vasúti állomásról és félkétókor érkezik Poiana Maruluirra. Délután kettőkor elindul visszafelé Zavoiura, ahova délután három órakor érkezik meg. Az autómotornak csatlakozása van a Rapid vonattal, amely reggel 7.55 órakor indul Temesvárról Bucuresti felé és az esti Rapid vonattal, amely 7.37 órakor érkezik Temesvárra. Az autómotor január 8-ig marad forgalomban.

Mozi

MŰSOR

PÉNTEK, DECEMBER 23.

APOLLO: Egy csillag született (angol film).
CAPITOL: Hazugság, asszony a neved (angol film).

SCALA: Arany nyíl (angol film).

RIVOLI: Katja (francia film).

(—) AZ ÜZLETEK MA ÉS HOLNAP DÉLBE NYITVA TARTHATNAK. A temesvári kereskedelmi és iparkamara értesítést kapott, amely szerint az üzletek ma, pénteken és holnap, szombaton, délben a rendes ebédszüneti zárás ideje alatt is nyitva tarthatnak, kötelesek azonban alkalmazottaiknak felváltva ebédszünetet adni. Az üzletek tehát a reggeli nyitástól kezdve, egész napon át nyitva tarthatnak a rendes esti zárásig. Az esti zárásnak egy órával való meghosszabbításáról nincsen szó.

(—) A „DÉLI HÍRLAP” KARÁCSONYI SZÁMA nagy terjedelemben és bőséges tartalommal, vasárnap reggel jelenik meg. Aki már most előfizet január elsejére, december végéig ingyen kapja a karácsonyi számmal együtt.

(—) Karácsonyi vásár korcsolyákban, babakonyhákban és az összes háztartási cikkekben, Scherter Ottó vaskereskedésében, Temesvár, Belváros.

(—) Az ipari képesítőbizottsági tagok napidíjainak kifizetése. A temesvári munkakamara vezetősége közli, hogy az ipari képesítőbizottsága tagjainak napidíjait csütörtökön, december 29-én fizetik ki.

(—) FILMSZTAR LETT BUDAPESTEN EGY ARADI VARRÓLEANY. Mit írt meg Be'egh Béby önvallomásaiban, több érdekes aradi riport, rengeteg társasági intimitás pompás arcképek és csoportfelvételek, a misszió mesedélután gyerekszerelői, a tornászok tironi táncosportja, Betegh Béby, Solymossy—Szabó Margit fényképe a főbb tartalom Kócsy Jenő pompás riportlapja TARSASÁG (Ez Arad!) most megjelent szencziós, képes karácsonyi számának. Ára 20 lei.

(—) LELEPLEZETT VALUTACEMPÉSZET. Bucurestiből jelentik: Az elmúlt éjjel a biharmegyei Bors határközégnél nagyarányú devizacempészt lepletek le. Schussek Rudolf sofőr, aki dr. Cornei Pop 8108. számú bucarestii autóját vezette, a határon feltartóztatták és kihallgatták. A sofőr elmondta, hogy Párisba viszi gazdája autóját. A gépkocsi átkutatása alkalmával a karosszériában elrejtve 800 ezer lei értékű külföldi valutát találtak. A sofőr kijelentette, hogy mit sem tudott a pénzről. Széleskörű nyomozás indult a bűntársak felkutatására.

(—) Ünnepek előtt nem szabad az alkalmazottak fizetéséből levonni. Bucurestiből jelentik: A munkügyi minisztériumhoz a magántisztviselők és munkások részéről panaszok érkeztek, hogy különböző cégek az ünnepek előtt is levonásokat eszközölnek a fizetésekből. A munkügyi minisztérium közbenjárta a gyáriparosok szövetségénél és a kereskedelmi és iparkamarák szövetségénél, hogy az ünnepek előtt alkalmazottak fizetését teljes összegben folyósítsák.

(—) A BORBÉLYOK ÉS FODRÁSZOK KARÁCSONYI ZÁRÓRAJA Ilincea Petru, a cég elnökének közbenjárására a következőkén nyert megállapítást a munkügyi felügyelőség részéről: Vasárnap, karácsony első napján, az üzletek egész napon át zárva tartandók, hétfőn, karácsony másodnapján, délelőtt tizenkét óráig nyitva lesznek az üzletek, délután viszont zárva kell tartani, harmadik napon, kedden, egész délelőt zárva kell tartani az üzleteket, délután három órától este nyolc óráig nyitva tarthatók.

Templomot akarnak építeni a temesvári unitáriusok

Temesvárott a nyár végén alakult meg az önálló unitárius egyház. Az új egyháznak már papja is van, Nagy Zoltán, aki Kolozsvárt végezte el az unitárius teológiát és a lelkesítő vizsga letévése után hittudományi tanulmányait az angliai Manchesterben egészítette ki. Nemcsak Temesvár, hanem Arad unitáriusainak is papja. Egyik vasárnap Temesváron, másikat vasárnap pedig Aradon tart istentiszteletet. Nagy Zoltán gondoskodik az unitárius iskolakötelesek hitoktatásáról is, amelyet három csoportban végez és pedig úgy, hogy az elemi és a tanonciskolai tanulókat külön-külön oktatja.

Az unitáriusok istentiszteletüket a vendégszerető evangélikusok templomában tartják. Megindult azonban a mozgalom, hogy maguknak saját templomot emeljenek. Varga Béla kolozsvári unitárius püspök beadvánnyal fordult Temesvár város vezetőségéhez, amelytől a templom számára telket kér. A püspök beadványát legközelebb küldöttségileg vizsgál Baran Coriolan dr. főpolgármesterhez a helybeli unitáriusok, akik egyben a helytartóságtól engedélyt kérnek, hogy a templomépítés céljaira tiz-husz-ötven leles tégelyjegyeket bocsáthassanak ki. Karácsony első napján délután félőtkor az unitáriusok az evangélikus templomban ismét istentiszteletre és urvacsofára gyűlnek össze. Ervitt imádkoznak, zsoltárt énekelnek és meghallják a fiatal papjuk szentbeszédét.

KÖNYVEK

* DR. LAZAR BELA: MŰVESZET. A magyar művészeti irodalomban hiányzott eddig olyan könyv, amelyből a művészet lényegére és történetére vonatkozó ismeretek a közönság legszélesebb rétegei számára könnyűszerrel elsajátíthatók lennének. Ez a mű egy kötetben egyetemes művészettörténetet ad. Felöleli az építészet, szobrászat és festészet egész anyagát. Az egyes művészeti irányok és korok gyors vágatában rohannak el az olvasó előtt és ahogy az író magyaráz, észrevétlenül magtanulják, hogyan kell egy képet, vagy szobrot szemlélni, mi az, ami egy alkotást művészivé és örökbecsűvé avat. Nagy segítségére van ebben a szerzőnek az illusztrációk anyag: közel 100 szövegkép és 36 műmelléklet elhelyezett 64 remek reprodukció szemlélteti az elmondottakat. Dr. Lázár Béla könyvét mindenki megértheti, ifjú és öreg egyaránt. Biztoskező, megbízható kalauz a művészet gyönyörű birodalmában, az emberteremtette álmoképek színes virágok kertjében. A pompás és vaskos mű, amely a képanyagon kívül, 350 lap, szép kiállításban, művészi kötésben, Rózsavölgyi kiadásban jelent meg. Ára kötve 251 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál Cluj.

* ROBERT GRAVES: A vilde Belizár. Belizár, „a császári istállók grófja” Bizánc seregeinek Justinianus császár alatt legfőbb parancsnoka volt olyan nagy katonai és emberi egyéniség volt, amely a történelemben kevés akad. Krisztus után az V. században született egy thrák faluban. Mikor 6 éves lett, anyja megeskete a szentírásra, hogy kerüljön fogja a világot, a húst és az örögdőt. A férfiúvá lett Belizár örökre megtartotta fogadalmát. Tünelmés katonai tehetségével korán a legmagasabb rangig emelkedett. A hunok harcolási módját a gótokkal egyesítve, diadalmas csatákban mérkőzött meg az akkori világ legnagyobb urának, a perza királynak és a félelmetes gótoknak haderőivel. Justinianus császár féltékeny lett rá és azzal a váddal, hogy trónjára tör, kiszúratta szemét az utolsó pillanatig tántoríthatatlan hűség hadvezérnek. Robert Graves az óriási sikerű Claudius életregényének világhírű szerzője, Belizár hű emuciójának szájába adva mondja el a nagy hadvezér élet-történetét. Ennél a könyvnél mozgalmassabbat, drámaibbat és érdekesebbet, a bizánci császári boszorkánykőnyha rejtelmeibe mélyebben bevilágított művet még nem írtak. A kötet az Athenaeum Életregény-sorozatában jelent meg, ára kötve 178 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál Cluj.

* UJ ANGOL GYORSTANÍTÓ. Thomas angol egyetemi tanár átnézte Benedito—Haasz szerkesztésében most jelent meg Everyday life in conversation Angol beszélgetések, a végén szótárral és magyarázatokkal. Az új nyelvkönyv a modern, ma élő angol nyelven igyekszik a mindennapi élethez szükséges nyelvtudást megadni, keresetlen, természetesen és egyszerűen. A könyv célja, hogy a tanuló úgy beszéljen angolul, mint egy ma élő angol. Benedito—Haasz: Angol beszélgetések Pantheon kiadásában 79 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál Cluj.

* FELIX SALTEN: Perri egy mókus regénye. Perri történetében az erdő apró lakóinak életét meséli el Salten. A kis mókus megszületik, játszik, szenved, ismerkedik az erdő és az élet ezernyi csodájával, eseményekkel csakugy, min: érzelmekkel. És főképen kíváncsi, rettenetesen kíváncsi mindenre, ami körülötte történik. Salten finomtollú, könyved író. Írásában nemcsak a négy lábúak és madarak kelnek életre, hanem a fák, füvek és virágok is. Olyan természetességgel beszélgeti őket, hogy egy pillanatra sem érezzük költőnek történetét. Aki a Perri olvasása után járja majd az erdőt és akad össze kőkövvel, bizonyára megértőbben nézi majd cselekedeteit. Felix Salten: Perri Dornányi pompás fordításában, Pantheon kiadásában jelent meg, füze 106 lei, kötve 145 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál Cluj.

* MESZLÉNYI RÓBERT: Hangversenykalauz II. Míg a Demény Dezso tollából származó hangversenykalauz első kötete a nagy zenekari művészet, így a szimfóniákat, szvitteket és nyitányokat tartalmazza, addig ez a mű a karműveket (oratóriumokat, miséket, rakviemeket, világi karműveket) és koncerteket (zongorahangversenyeket, hegedűhangversenyeket és más hangszerre irt versenyeket) ismerteti. Számtalan érdekes epizód tarkítja az egyes zenei és tematikai ismertést. Ugy a zenekarok, mint a gramofónnal vagy rádióval szórakozó közönség érdekes olvasmány kíséretében megbízható kalauz nyer ebben a pompás összeállított kötetben. Meszlényi Róbert: Hangversenykalauz a Rózsavölgyi zenekönyvek kitűnő szerkesztésében és szép kiállításban jelent meg. Vásonkötésben 129 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál Cluj.

Lilian Harvey, az UFA magyar származású filmsztárja

SPORTESSEMÉNYEK

A román válogatott csapat keleti turájának uliterve

December 22-től január 16 ig lesz távol a román csapat. — Huszonhat nap alatt hat mérkőzést játszik a válogatott

A válogatott csapat keleti turája most már megvalósul. Ennek legjobban a játékosok örvendenek, akik a bajnoki mérkőzések idegölő küzdelmei után, majdnem egy hónapot töltenek el kirándulással. Ebben a huszonhat napos kirándulásban azonban hat válogatott mérkőzés is bennfoglaltatik, így ez az út még sem lesz száz százalékos pihenés a játékosok számára. Nagyon nehezen jött létre ez a keleti túra és amikor már mindenki azt remélte, hogy mégis megvalósul, újabb hírek érkeztek arról, hogy egyfelől a törökök, másfelől a görögök gördítenek akadályokat a nemzetközi mérkőzések elé. Végül ezek a bizonytalanságok megszűntek és a román válogatott csapat mégis csak elutazik. A labdarugószövetség főtitkársága összeállította a csapat keleti turájának utitervét, amelyet a következőkben ismertettünk:

- December 22-én Indulás Bucurestiből.
- December 23-án: Megérkezés Isztambulba.
- December 24-én: Megérkezés Ankarába.
- December 25-én: Első mérkőzés és elutazás Ankarából.
- December 26-án: Megérkezés Isztambulba.
- December 27-én: Mérkőzés.
- December 28-án: Szabadnap
- December 29-én: Mérkőzés.
- December 30-án: Indulás Isztambulból.
- December 31-én: Érkezés Pireusba.
- Január 1—5-ig: Szabadnapok.
- Január 6-án: Görögország—Románia.
- Január 7-én: Szabadnap.
- Január 8-án: Mérkőzés.
- Január 9—10-ig: Szabadnapok.

Január 11-én: Mérkőzés.

Január 12—13-ig: Szabadnapok.

Január 14-én Indulás Pireusból.

Január 15-én: Érkezés Isztambulba.

Január 16-án: Érkezés Bucurestibe.

Németország nem rendezheti meg a labdarugó világbajnokságot

Miután a Franciaországban lebonyolított labdarugó világbajnoki küzdelmek befejeződtek, Németország azt az óhaját fejezte ki, hogy szívesen vállalja az 1942. évi világbajnokság megrendezését. Európában csak nagyon kevés ország van, amely oly mértékben tudná biztosítani a mérkőzések bevételeit, mint éppen Németország, mert egy-egy mérkőzésen legalább 50—60 ezer néző jelenne meg. Így a világbajnokság anyagi oldala biztosítva lenne. Ennek ellenére a FIFA még sem ad helyet Németország kérésének, mert a birodalom kormánya nem engedi meg a deviza kivitelt. Eppen ezért Németország érdekes módon játssza le a nemzetközi mérkőzéseit. A vendégcsapat nem kap semmi pénzt, azonban ugyanígy a német válogatott csapat is köteles a saját költségén revansot adni. A FIFA hivatalos átiratban intéz majd kérdést a német szövetséghez, hogy hajlandó-e megengedni a más országbeli csapatoknak, hogy a részesedés összegét kivihessék a birodalom területéről. Abban az esetben, ha a német szövetség válasza előnyös lesz, Németország rendezi meg az 1942. évi labdarugó világbajnokságot.

Sporthírek mindenfelől

Toma Aurel Londonban ütközik meg Johanny King angol ökölvívóval. Toma Aurel január 2-án Londonban ütközik meg Johanny King kiváló angol ökölvívóval. A román ökölvívó a bevételből 200 ezer lei részesedést kap. Ilie Petrescu is külföldön tartózkodik és legközelebb Németországban bonyolítja le mérkőzését. Ilie Petrescu 100 ezer lei részesedést kap.

A Ferencváros Egyiptomban. Az egyiptomi szövetség eredetileg a román válogatott csapatot szeretne volna lekötni, azonban az általa indítványozott napokat a román szövetség nem fogadhatta el. Az egyiptomiak akkor tárgyalni kezdtek a Ferencváros vezetésével és sikerült is megállapodni, így a magyar bajnokcsapat a tél folyamán Afrikában játszik több mérkőzést.

Szűzhárom idegen játékos működik Franciaországban. A francia belügyminisztérium közölte a labdarugó szövetséggel, hogy a jövőben megszigorítják a külföldi játékosok tartózkodását, egyben pedig kimutatást kért az ország területén működő idegen állampolgárságu játékosokról. A szövetség közlése szerint Franciaországban jelenleg 103 külföldi játékos rugja a labdát.

A Testnevelési Főiskola minta sportcsapata propaganda-úton. Az Ország Öre felkérésére a Testnevelési Főiskola igazgatósága úgy határozott, hogy minta sportcsapatát propaganda-útra küldi és az az ország városaiban és nagyobb sportközpontjaiban bemutatásokat tart. A mintacsapat eddig Szentgyörgyön és Breazan tartott jólsikerült bemutatásokat.

Nem hoztuk ítéletet a Victoria óvása ügyében. A kolozsvári Victoria, mint ismeretes, az FC Rapid ellen benyújtott óvása ügyében most sem hozott ítéletet a szövetség, mert a tanuk legnagyobb része nem jelent meg az ülésen. A szövetség a döntést január 10-re halasztotta.

Hatvanezer lei „bánatpénzt” kapott a Kíspeszt csapata. A Kíspeszt csapatát a román szövetség két mérkőzésre meghívta Bucurestibe. Ezek a mérkőzések azonban a kedvezőtlen időjárás miatt elmaradtak — azonban nem véglegesen, mert a pesti csapat tavasszal újra Bucurestibe jön. A román szövetség 60 ezer lei bánatpénzt fizetett ki a Kíspesztnek azért, hogy lemondott a törökországi turáról, tekintettel a román válogatott csaknem egyidőben kötött mérkőzéseire.

Elkészült a Straja Tarii szabályzata. Több hónapi munka után elkészült a Straja Tarii szabályzata, amely a romániai sportot új alapokra fekteti. Az új szabályzat kiterjed a sport minden ágára. Bucurestii jelentés szerint a szabályzat csak a jövő év elején kerül nyilvánosságra.

Hogyan készül a Bucurestii rádió reggeli tornája. Kétségtelen, hogy a Bucurestii rádió állandó műsorszámái közül érdeklődés tekintetében nem utolsó helyen áll a reggeli torna műsorba iktatott száma. Ezt a műsorszámot a következőképpen állítják össze. A műsor kétheti időre készül és pedig nem a Testnevelési Főiskolán — mint például Magyarországon, — hanem a rádióplotóban. A műsor készítése úgy történik, hogy a rádió tornatanárnői — Popescu és Maftuiné Ebert Aurora — kiválasztják két legjobb tanítványukat, felmennek velük a rádióplotába, ahol zeneszóra ledolgoztatják velük a kétheti anyagot. Ezt a stúdióban viaszlemezre veszik napokra osztva, egyben pedig fényképfelvételeket is készítenek. A lemezeket ezután reggelenként leforgatják, eredeti helyszíni közvetítés illúzióját keltve, a fényképeket pedig a rádió hivatalos lapja közli egy hétre előre.

DÉLI HIRLAP
automata telefonszáma: 28-10.

= KÖZGAZDASÁG =

Az inkasszóutalvány bélyegzése és jogi természetete

Az új repülőbélyegtvény szerint az okirat minden birtalója felel a bélyeghiányért

Az új repülőbélyegtvény 15 szakaszának utolsó bekezdése szerint valamely okmány bélyeghiányossága nemcsak az okmány kibocsátóját terheli, hanem mindazokat, akiknek a kérdéses ügylettel kapcsolatuk van. A bélyegtvény 78. szakaszának gyakorlati alkalmazása megfelel ennek a kijelentésnek, mert a központi bélyegbizottság a 78. szakaszban olyan magyarázatot adott, hogy

valamely okirat bélyeghiánya miatt büntethető bárki, akinek azt birtokában találják.

Ennek a törvényes intézkedésnek az alapján a bankok megtiltották fiokjaikat, hogy leszámítoljanak, vagy beszedésre átvégyenek helytelenül, vagy éppen nem bélyegzett válót. Vitis csak az inkasszóutalványok esete, amelyek sem csekknek, sem váltónak nem nevezhetőek, mert ilyen elnevezés az okirat szövegében nem fordul elő, de egyébként is azt az írvényezett alá nem írta, csak a kibocsátó, vagyis a hitelező

cég, amely ily módon fizetésre ad utalványt. (Tévesen nevezik tehát az ilyen fizetési utalványt „tratténak“).

A bélyegzés szempontjából az inkasszó utalványt, mint fizetési utalványt 3 lejese okmány és két lejese repülőbélyeggel kell ellátni. Mi az eset, ha az utalvány aláíratik az adós által is? Ebben az esetben sem lehet csekknek, vagy váltónak nevezni — a szövegben nem fordul elő ilyen név — hanem az inkasszóutalvány hitelokmánnyá lesz, amely 7 ezrelékes illeték alá esik, amely bélyegben le nem róható, hanem csak a pénzügyigazgatóságban készpénzben. Az adós által elfogadott, tehát aláírt inkasszóutalványnak az a hátránya van, hogy minden a hátlapon levő aláírás (forgatmány) a követeles engedményezését jelenti, tehát 6 ezrelékes illeték alá esik. Ezért az inkasszóutalvány eredeti jellegét kell megőrizni és az csak a kibocsátóval irandó alá, az intézvényezővel nem.

Nagy előkészületek folynak az EGE tavaszi vetőmag kiállítására

Az EGE 1939. évben is megrendezi Kolozsvárt a szokásos tavaszi vetőmag kiállítását 1939. február 23—27. napjain, ezúttal a Katolikus Kör, Cogălniceanu-ucca 7. szám alatti tágas helyiségeiben. A kiállításra új helyiségekbe költözik az idén az egyesület, mert az eddigi helyiségek szűknek bizonyultak. Ugyanígy rendezik meg az egyesület szakosztályai és igazgató választmánya is gyűléseit és előadás sorozataikat. Az egyesület az idén különös súlyt fog fektetni a kiállítási szakaszokból való fejlesztésére, amennyiben a beküldendő magvak díjtalanul való megvizsgálását készséggel vállalta a kolozsvári növénynevelő és magvizsgáló állomás. A kiállításon részt vesznek az EGE nemesített vetőmag-szaporító telepein és az erdélyi magnemesítőknél kivül a magyarországi növénynevelő gazdaságok közül is igen sokan. A kiállítás kedvező alkalmat nyújt az eladók számára a magasabb árak elérésére, a vevők pedig közvetlenül a nemesítőktől szerezhetik be a magvizsgálótelepeiket a közvetítő kereskedelem kizárásával. Az egyesület szétküldte a kiállítási tudnivalóit és bejelentő lapjait. Mindazoknak, akiket érdekel a kiállítás és tájékoztatni nem kaptak, megkeresés alapján készséggel és díjtalanul küld postaküldést az egyesület. A kiállítási tartama alatt az egyesület összes szakosztályai gyűléseit és előadásokat tartanak. Február 23-án, a kiállítás megnyitásának napján, délelőtt bankett és este a magyar színházban diszeldadás lesz a kolozsvári gazdanapok tiszteletére. A gazdanapok programját egyébként az alábbiakban közöljük:

1938. február 23-án, csütörtökön, délelőtt 10 órakor a kiállítás megnyitása, 1 órákor közéd, délután 3 órákor gazdaköri értekezlet, amelyen az elnöki megnyitót tartja dr. Szász Pál az EGE elnöke. Az erdélyi népies növénytermesztés és állattenyésztés fejlesztése érdekében beindított akciókat ismertetik: Telegdy László gazdasági- és Szeghő Dénes állattenyésztési felügyelők. A falusi gazdaköri élet fejlesztéséről előadást tart: Bikfalvy Ferenc, az EGE kerületi felügyelője. Este fél 9 órákor diszeldadás lesz a Magyar Színházban.

1939. február 24-én, pénteken délelőtt, felügyelői értekezletet tart az EGE. Délután az állattenyésztési, valamint növénytermesztési szakosztályok tartják meg alakuló közgyűléseiket.

1939. február 25-én, szombaton délelőtt az EGE igazgató-választmánya tart ülést, délután pedig a Számtartási, valamint Gyógyászati-ter-

melési Szakosztályok tartják meg alakuló közgyűléseiket és a Gyümölcsészeti Szakosztály előadó gyűlést rendez. Előadásokat tartanak: Bodor Kálmán okl. gazda, Korponay Kornél az EGE Gyümölcsészeti Szakosztályának elnöke és Seyfried Ferenc, EGE segédtitkár.

1939. február 26-án, vasárnap délelőtt a Kolozsvári Gazdasági Egylet igazgató-választmánya ülészik, délután pedig az EGE Házipari Szakosztálya tartja meg alakuló közgyűlést, amelyen Folyovits Endre iparművész tart előadást.

1939. február 27-én, hétfőn délelőtt az EGE irodalmi és könyvkiadó-vállalati szakosztálya tartja megalakuló ülését és délután 6 órákor a kiállítás bezárul.

— Az EGE felhívása a Gazdakörök vezetőihez. Az EGE szétküldte e héten a gazdakörökhez évenként kibocsátani szokott évről évről felhívást, melyben figyelmezteti a gazdakörök elnökségét az év végi teendőkre, amilyenek a folyó évi működéséről szóló beszámoló és a jövő évi munkaprogram elkészítése és beküldése; a gazdaköri gépek, könyvtárak rendbehozása és kibővítése, vetőmag szükségletek (tavaszi gabona, kapás-, konyhakerti és virágvetőmag) összehajrása és bejelentése; az EGE Kolozsvárt tartandó februári vetőmagkiállításán való előkészületek megőrzése, az Erdélyi Gazda napjának közösen való beszerzése stb. Tájékoztattja az egyesület körlevelében a kisgazdák széles régeit, hogy a február 23—27. napjain Kolozsvárt rendezendő vetőmagkiállítás alkalmával kedvezményes áron lehet Kolozsvárra utazni és felhívja a kisgazdákat, hogy az igen tanulságosnak ígérkező kiállítást minél nagyobb számban tekintsek meg.

— FELEMLÉTKÉ A MAGYARORSZÁGBA ÉS LENGYELORSZÁGBA KÜLDENDŐ LEVELEK POSTADÍJÁT. A posta vezérigazgatóság a Magyarországra és Lengyelországra küldendő egyszerű levelek portóját az eddigi nyolc leiről 12 leire emelte fel. Az új díjszabás január 1-én lép életbe.

— RATIFIKÁLTÁK A ROMÁN-PORTUGÁL KÜLKERESKEDELMI EGYZMÉNYT. A hivatalos lap egyik legutóbbi száma közli a román-portugál külkereskedelmi egyezmény ratifikálásáról szóló királyi rendeletet. Ugyanezen hivatalos lapban ratifikálták a román-lengyel hajózási egyezményt, valamint a pénzhamisítók üldözéséről szóló nemzetközi egyezményt is.

Árfolyamok, gabonaárak

CSÜTÖRTÖK, DECEMBER 22.

A hivatalos devizaárfolyamok a következők: (az első szám a vételt, a másik az eladást jelenti). Hollandi forint 76.18—77.28, belgas 23.67—24.01, angol font 665.45—676.89, olasz lira 7.172—7.172, dollár 140.07—142.14, francia frank 3.59—3.80, cseh korona 4.70—4.80, svájci frank 31.74—32.22. Ezekben az árfolyamokban a devizafelár is befigyeltatik. Dinár 2.89—3.05, pengő 25 és 26.50—27, német márka 38—39, felár nélkül.

A bányási gabonapiacra a tengeri iránti érdeklődés élénkült és az árak javultak. A búza és a többi gabonanemű iránzata azonban továbbra is lanya és a piac üzletellen. A piaci árak a következők: temesi buza 78 kilós 365, torontáli buza 380, időszertinti tengeri 300, örlőképes tengeri 315, zab 420, takarmányárpa 320, tavaszi árpa 350, korpa 270, ötökmag 730, új tökmag 650, muharmag 300, napraforgómag 350, kismalmi liszt a 30/70-es beosztásból 720, nagymalmi liszt 740 lei százkilóként. A lóheremag 18, a lucernamag 52 lei száz-

— FELAVATTÁK A BANCA NATIONALA UJ KÖZPONTI PALOTÁJÁT. A Banca Nationala Bucurestiben, a Calea Victorieien új palotát építetett, ahol a Jegybank összes országai elhelyezést nyernek. A palota ünnepélyes felavatása tegnapelőtt volt.

— Államilag ellenőrzött vetőmagvak az EGE vetőmagkiállításán. Az Erdélyi Gazdasági Egylet február hó 23—27. napjain rendezi meg az 1939 évi XV. vetőmagkiállítását és vásárját Kolozsváron, a Cogălniceanu (volt Farkas) ucca 7. sz. alatt. A kiállításon az ismert erdélyi magnemesítő gazdaságokon kívül csoportosan vevőnek fel az EGE által beállított nemesített vetőmagzaporító telepek utántermelt nemesített vetőmagokkal, ezenkívül számos külföldi magnemesítő gazdaság. A kiállítást rendező Erdélyi Gazdasági Egylet különös súlyt helyez arra, hogy a bemutatott kiállítási anyagot ne csak külsőleg, hanem bőséggel is megismerhesse a vásárolni óhajtó gazdaközönség. Az EGE ezért felkérte a kolozsvári Növénynevelő Intézet és Vetőmagvizsgáló állomás vezetőjét a kiállítás rendezése által kiválasztott és beküldött vetőmagvak megvizsgálására. A Kolozsvári Növénynevelő Intézet és Vetőmagvizsgáló állomás vállalta is ezeknek a vizsgálatoknak a díjtalanul való megvizsgálását. Az egyes természetesen felől grafikonok, faltablek, képek fogják tájékoztatni a kiállítást látogatóit. Az EGE a kiállítás alkalmából ezúttal is utazási kedvezmények engedélyezését fogja kérni a CFR-től, úgy, hogy a legtovábbi vidéken lakó kisgazda részére is megnyíljon a lehetőség a kiállítás megtekintésére. A kiállításra február hó 1-ig kell jelentkezni.

— Üdvözlük Mitita Constantinescut, a kereskedői segélyintézet törvényalkotásának alkalmából. A kereskedői segélyintézetéről szóló törvény megjelenése alkalmából Mitita Constantinescu nemzetgazdasági miniszter az országból számos üdvözlőt kap. A bucurestii kereskedelmi kamara üdvözlő levele szerint a nemzetgazdasági miniszter aranybittükkel írta be nevét a román kereskedelem és ipar történetébe.

— Január 15-ig meg kell alakítani a céheket. A jogi személyiségeknek céhekké való alakulására a munkügyi miniszter újabb határidőt adott, amely január 15-én jár le.

— A vetések nem szenvedtek kárt a fagy miatt. A mezőgazdasági miniszter értesítésbe beérkezett hírek szerint a vetések a fagyhullámtól nem szenvedtek, mert a kellő időben lehullott hó elegendő rétege védte a vetéseket.

— Kedvezményben részesülnek a petróleum exportőrök. A pénzügyminiszter a petróleum-kivitelt pártolása végett elrendelte, hogy azok a külföldön kibocsátott válók, amelyek valamely romániai vevőre vannak intézvényezve és amelyekben, mint elfogadó valamely romániai petróleumvállalat szerepel, mentesek a proporcionális adó alól. Ezeket a váltókat a petróleumvállalatok a kompenzációs üzletekből kifolyóan kapják. Ugyancsak mentesek az illeték alól azok a borderók, amelyekkel a petróleumtermelők külföldi váltóitka: és csekkjeiket a Banca Nationalánál leteszik.

Mindenki ingyen kapja

a Déli Hírlapot (Temesvár, Piața Brătianu 3.) a hónap végéig, ha januárra már most előfizet

Rádió

PÉNTEK, DECEMBER 23.

Bucurasti. 6.35: Ritmikus torna, orvosi hírek, reggeli hangverseny, háztartási tanácsok. 12: Hang-
lemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport.
13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A
hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 18:
Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Katonazenekar.
9: Horia Furtună előadása. 19.25: Ion Manu elő-
adása. 20.55: Prof. Nicolae Iorga előadása. 21.15:
I. Peiu zenekara. 21.35: Szalonzene. 22: Hí-
rek, sport. 22.15: A hangverseny folytatása. 22.35
Josef Maria Hauschild. 23: Hírek. 23.15: Petrica
Motoi zenekara. 23.45: Hírek külföldre francia
és néme: nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. Utána
étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.10: Régi ka-
rácsnyok. Felolvasás. 11.45: A sportolók orvosi
vizsgálata. Felolvasás. 1.10: Kiss Lajos és ci-
gányzenekara. 1.30: Hírek. 2.20: Időjelzés, idő-
járásjelentés. 2.30: Postászenekar. 3.35: Hírek.
4: Elelmiszérarak. 4.15: A kanárimadarak élete.
Előadás. 4.45: Hírek. 6: Kócz Antal és cigány-
zenekara. 6.30: Sportközlemények. 7: A fejsz-
ember. Elbeszélés. 7.30: Hanglemezek. 8: Hírek.
8.30: Verdi: Aida című operájának közvetítése.
9.25: Külügyi negyedóra. 10.30: Hírek, időjárás-
jelentés. 11.25: Hírek német és olasz nyelven.

12.15: Hírek angol és francia nyelven. Utána:
Filmrészletek lemezekről. 1.05: Hírek.

Budapest II. 7: Karácsonyi legenda. Szlováknyelvi
énekek, zenés játékok. 8.05: Hanglemezek. 8.30:
Dickens legnagyobb vetélytársa. Előadás. 9:
Hanglemezek. 9.30: Szalonzene. 10: Hírek.
10.55: Időjárásjelentés.

Bécs. 21.10: Vidám zene. 23.30: Zenekari hang-
verseny.

Belgrád. 18.30: Népdalok. 19.20: Hegedűjáték. 21:
Népdalok. 21.30: Szimfonikus hangverseny. 22.30
Népzene. 23.15: Zongorajáték.

Milánó. 20.20: Lemezek. 22: Szimfonikus hangver-
seny. 24.15: Táncczene.

Strassburg. 20.30: Fuvószene. 21.30: Operarészle-
tek. 23.10: Karácsonyi ünnepség. 23.30: Zongora-
hangverseny.

Varsó. 19.50: Hangverseny. 20.15: Finn-zene. 22.15:
Szimfonikus hangverseny.

SZOMBAT, DECEMBER 24.

Bucuresti. 6.45: Ritmikus torna, orvosi hírek, reg-
geli hangverseny, háztartási tanácsok. 12: Or-
szágórára. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport.
13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A
hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 17:
Országórára. 18.15: Munkásóra. 19.15: Időjelzés,
időjárásjelentés. 19.17: N. Mihăescu előadása.
19.32: Enekkhangverseny. 20: Hanglemezek. 20.45
Rádióposta. 21: Szalonzene. 22: Hírek, sport.
22.15: Szalonzene. 22.45: Hangjáték. 24:
Harangzugás.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. Utána
étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Zsoldos
László elbeszéléseiből: „Gyöngyhordó”. Felol-
vasás. 11.45: Lengyelország a fametszés ősi föld-
je. Felolvasás. 1.10: Forrai Miklós kamarakó-
rusa. 1.30: Hírek. 2.20: Időjelzés, időjárásjelen-
tés. 2.30: Hanglemezek. 3.35: Hírek. 4: Elelmi-
szérarak. 5: „Mindenki karácsonyfája”. Közveti-
tés a Nemzeti Múzeum előtt felállított karácsony-
fától. 5.45: Hírek. 6: K. Comensoli Mária zongor-
rázik. 6.25: „A Mi Urunk Jézus Krisztus gyer-
mekége”. Felolvasás. 7: Katona-karácsony. Köz-
vetítés. 8: Esti harangszó. Utána: Magyar kará-
cseny 1938-ban. Előadás. Majd: Akom Lajos or-
gonaszámái. 8.45: Mezőkövesdi betlehemes játékok.
9: Szalonzene. 10: Nagykarácsony éccakája.
Karácsonytáji népszokások és népdalok. 11.45:
Liszt-hangverseny hanglemezekről. 1: Éjfélű mise.

Budapest II. 6: Mezőgazdasági félóra.

Bécs. 19.25: Karácsonyi zene. 20: Karácsonyi kar-
ének. 21: Szimfonikus hangverseny. 23: Kará-
csenyi-legenda.

Belgrád. 19.15: Lemezek. 21: Előadás és zene. 22:
Zenekari hangverseny.

Milánó. 22: Gyermekek-énekkar hangversenye. 24.15:
Orgonajáték.

Strassburg. 21.30: Lemezek. 22.15: Karácsonyi ze-
nék játékok. 22.50: Lemezek. 23: Hangverseny.
24.45: Protestáns karácsonyi ünnepség.

Varsó. 19: Karácsonyi dalok. 20.15: Zene és ének.
20.55: Zenekari hangverseny, énekszámokkal.
22.30: Karácsonyi zene.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: állásterjesztés, elvesztett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő s gyöngybergy hirdetések szavankint egy leu. Házasság és Levelezés rovatban szavankint öt leu, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piața I. C. Brătianu 3. II. kerület: Tamás-trafik, Piața Badea Cârțan 8. — Kardos-trafik, Piața Traian (szerb templom mellett), Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Helfenbein-trafik, Piața Lahovari. IV. kerület: March-trafik, Piața Kútt. — Nógrády-trafik, (Tivoli mellett) — Olariu-trafik, Piața Dragalina 6. Telef. fon 45—06, — Vittek-trafik, Bul. Carol 54, — Gágoczy-trafik, Strada Brătianu 15/a. Telef. —13.

Allást keres

Perfekt szakácsné jó bizonyítványokkal azonnalra állást keres. Cím IV. Str. Gojdu 10, a házmesternél. 2813

Iroda-bizonyítvány kezdő, szerény fizetéssel állást keres. Szíves megkeresések „Szorgalmas” jellegére a kiadóba leadandók. 3020

Mosást, vasalást vállal tiszta rendes asszony. Címeket a kiadóba kéri leadni. 3809

Lakás

Lakás. III. Str. Odobescu 40. sarok házban kétszobás lakás mellékhelyiségekkel kiadó. 2837

Különböző méretű elegáns nagy szoba a Mária-szobor közelében, fürdőszoba használatra kiadó. Cím a kiadóban. 2834

Bútorozott szoba, fürdőszoba használatra és esetleg teljes ellátással (két személynek is) azonnalra kiadó. Cím a kiadóban. 2529

Kiadó kanuálatti bajárral bíró bútorozott szoba, fürdőszoba használatra, kívánatra reggeli és ebéd kosztal. Cím a kiadóban. 3530

Adás-vétel

Karácsonyi ünnepelre saját termésű ménesi fajboraimat, valamint csemege szőlőt ajánl. Deutsch III. Str. Odobescu 40. Telefon 35—09. 2838

Legfinomabb szövetsből készült új barna és fekete ünnepi öltöny magas férfi termetre darabonként 2.000 leuért eladó. Megtekinthető délelőtt 10-től délután 6-ig. II. Str. Titu Maiorescu 11. (volt Bárány uca). 2826

Petróleum könyha megvételre Keresetek. Címeket kérem a kiadóba leadni. 3538

Használt ajtó megvételre Keresetek. Címeket kérem a kiadóba leadni. 3537

Venők nagyon jó karban lévő ottomán, csak széles, két személyes jön számításba. Címeket kérem a kiadóba leadni árjelöléssel „Szép huzat” jellegére. 3813

Legszebb karácsonyi ajándék

szép perzsa, díszlámpa, teljes berendezés, vagy egyes szükséges darab, modern, antik, alkalmi áron. Tehát bármit keres, — nálam ráalál. E. FISCHHOFF, Duca uca 6. I. em. Telefon: 18—09.

Mielőtt karácsonyra órárt vagy ékszer vásárol, okvetlen tekintse meg kirakatunkat. Győződjön meg áralmról.

„ORA FIXA”

cég IV Str. Ion Brătianu No. 31.

Karácsonyi és szilveszteri borok

nagy választékban. Elsőrendű gyoroki, ménesi, krassói

édes óborok

különleges borok, prima vörös bor, Szürkebarát, Kövérszőlő, stb. fajborok. — Kitűnő, elsőrangú konyha! Állandóan meleg ételek, mérsékelt árak mellett!

Pataky vendéglős

TEMESVÁR,

III., Mühle Vilmos-út 38. szám

Külfönjéle

Elveszett barnavörös rövidorrú kis pincsi-kutya. Megtalálójá magas jutalomban részesül. Balogh IV. Str. I. Brătianu 5. 2840

Nagy karácsonyi vásár

Zongorák és pianók legelőnyösebb árakban. Steinway-képviselet. **Wonka-Schreyer r. t.** Temesvár, IV., Bonnaz-uca 3. sz. Telefon: 37—77.

Vadászkutya, német vizsla, 1 éves, fiatal nőtény, sötét barna elveszett. Nyomra vezető, vagy megtaláló jó jutalomban részesül. Krauser parkettagyár. Telefon: 18—46. 2835

A Banca Timișoarei épületében modern

4 és 3 szobás lakás

és

egy üzlethelyiség

azonnal kiadó. Bővebbet a Banca Timișoarei házközvetőségénél.

A legnagyobb öröm a gyermekek részére karácsonykor

eny jó könyv!

Előfizetőink és olvasóink a „Déli Hírlap” kiadóhivatalában a következő könyveket vásárolhatják

önkötségi árban:

Z. Tábori Piroska: Felfordult világ	30 leu
Benedek Elek: Öcsike újabb levelei	30 "
Mark Twain: Huckleberg Finn kalandjai	30 "
May Károly: A feketék országában	30 "
Z. Tábori Piroska: Béke sziget	30 "
Benedek Elek: Oriások és törpék	46 "
Verne Gyula: Falu a levegőben	40 "
Pósa Lajos: Mariska mesél	50 "
Cooper: Vadölő	60 "
Barfus: Az elefántok földjén	79 "
A. De Gérolles: A rút Katalin	90 "
Webster: A kismama	119 "
Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig	119 "
Faludi Kálmán: Leszek úr!	132 "

és még számos más gyermek- és ifjúsági könyv a legolcsóbb áron Vidéki előfizetőinknek postán küldjük a kívánt könyvet, a portó hozzászámításával, utánvétellel!

Déli Hírlap kiadóhivatala

Timișoara I., Piața Brătianu